

naša luč

1985

9

beseda materina, kolika blagodat človeku od Boga!

ivan pregelj

GLAVNI ŠTEVNIK

(nadaljevanje)

Kadar pišemo *zloženke s števnikom* v prvem delu z besedo, jih pišemo skupaj, to je brez vezaja. (Primer: dvajsetletnica, sto-metrski.)

VAJA — *Popravi napake v tehle stavkih:* Bilo je pomladi leta en tisoč devetstopenetdeset. Še noben od Stritarjevih ni uspel. Zazdelo se mu je, da se v megli premika ena postava. Eden mora biti prvi.

VRSTILNI ŠTEVNIK

Vrstilni števniki so: prvi, drugi, tretji, četrti, devetnajsti, enainpetdeseti, stoprvi, tisočdevetstopenetdesetdeseti ...

Kadar pišemo vrstilne števnike s številko, postavljamo za njimi piko. (Primer: Rojen sem bil 1. 2., god pa imam 3. 4.)

Kadar pišemo vrstilne števnike z besedo, jih pišemo skupaj. (Primer: Stopetdeseti.)

Če stoji števniki za samostalnikom, rabimo navadno glavni števniki in ga pišemo brez pike. (Primer: Poletje 1985, stran 125, številka 20.)

Če stoji števniki pred samostalnikom, rabimo vrstilni števniki in pišemo za njim piko. (Pri-

mer: 1. april, 35. stran, 125. leto.)

Ure napovedujemo takole: predstava se začne ob 8h ali ob osmih ali ob 8. uri. Učna ura traja do 13.15.

VAJA — *Izpiši z besedami:* Doslej smo prodali 1,567.954 kosov opeke, ta kos je 1,567.955.

LOČILNI ŠTEVNIK

Ločilni števniki so: enòj, dvòj, obòj, trój, četvèr, petèr, stotèr.

Ti števniki nam ne povedo samo številca stvari, marveč tudi njihovo različnost. (Primer: Imamo troje delavce: kosce, žanjce in zidarje.) Rabimo jih kot pridevnike.

Če hočejo ločilni števniki povedati le število stvari, ne pa različnosti, jih rabimo samostalno. (Primer: Zagledal je troje avtov. — Razlika med: Videl sem dvoje otroke in Videl sem dvoje otrok. — Prvi stavek pove, da sem videl dve vrsti otrok, npr. črne in bele, drugi pa, da sem videl dva otroka.)

Kadar štejemo samostalnike, ki imajo samo množino ali stalne dvojice, moramo rabiti ločilne števnike. (Primer: Hiša ima dvoje vrat. Zagledala je dvoje svetlečih se oči.)

REŠITEV VAJ iz prejšnje številke:

1. Dobil je kašelj, katerega napadi so se sprevrgli v astmo. Oče, čigar sin se je ponesrečil, je zblaznel. Peljal sem čez most, katerega lok se je bočil kot mavrica. Stol, katerega nogo držiš, je trhel.

2. Njegova zdrava pamet se ni ustavljala pred ničemer. Samo vsak drugi dan je mogel priti v šolo. Nekateri ljudje kažejo pri slehernem dejanju svoje zanesenjaštvo. Nekateri se radi strinjajo z vsem, kar kdo reče. Neki dogodek je razburil javnost. V tem je še drug, preprostejši vzrok.

MNOŽILNI ŠTEVNIK

Množilni števniki so: enojen, dvojen, trojen, četveren, peteren ..., enkrat, dvakrat, trikrat, štirikrat, petkrat ...

Ti števniki povedo, da je stvar tolikokrat pomnožena, kakor kaže število. (Primer: Dvojna okna, trojna glava Triglava, petkratna premoč.)

GLAGOL

Bogastvo slovenščine je predvsem v njenem glagolu, ki ga je mogoče na mnogo načinov spreminjati in tako menjavati njegov pomen.

Glagoli so besede, ki nam povedo, kaj kdo dela ali kaj z njim je. (Primer: Spim. Zob me boli.)

GLAGOLSKI VID

Glagolski vid nam pove, ali se neko dejanje zgodi v hipu ali pa traja dlje oziroma se ponavlja. Primer: Blaž je vstal. (V hipu.) Blaž je vstajal pol ure. (Dolgo časa.) — Blaž je vstajal ob petih. (Vsak dan je ponavljal vstajanje ob isti uri.)

Po vidu ločimo glagole v dovršene in nedovršene.

Glagolski vid lahko menjavamo: s spreminjanjem korena (dahniti, dihati), z dodajanjem pripon (počiti, počivati) ali predpon (sedeti, nasedeti se).

VAJA — *Naredi iz tehle nedovršnikov dovršnike:* Govoriti, peti, brati, plavati, rušiti, vpiti, grabiti, metati, kupovati, suvati.

VAJA — *Poišči naslednjim glagolom nedovršnike:* Sesti, leči, steči, pasti, umreti, vzdigniti, užiti, umiti, prenesti, ugotoviti.

PREHODNOST

Če dejanje glagola prehaja na predmet, je tak glagol prehodni (Mati umiva otroka.), če ne prehaja, je neprehodni (Ptica plahuta v zraku.), če pa ima poleg sebe besedico „se“, je povratni (To se ne posreči vsak dan.)

Naslovna fotografija:

BLED. V otočni cerkvi je smela biti letos — 40 let po koncu vojne — spet maša.

kristjani bomo tudi jutri še tu navzoči

K mladinskemu srečanju v Stični se je 21. septembra zbralo nad 4000 mladih slovenskih kristjanov.

Geslo srečanja je bilo „Kristjani za jutri“. Kot glavni govornik je slovenski metropolit Šuštar med drugim razvil te-le misli:

„S hvaležnostjo priznavamo, da živimo iz krščanskih in narodnih korenin; iz njih črpamo življenjsko moč. Svoje upanje imamo za jutri, zanj delamo svoje načrte.

Ta jutri pa za nas kristjane ni brezupen, ne prepuščen neki temni usodi. Za nas je ta jutri v božjih rokah in od Boga ga sprejemamo kot dar in nalogo.

Tudi jutri bomo kristjani navzoči na tej naši slovenski zemlji. Ne bomo izumrli. Živeli bomo iz božje resnice in božje ljubezni, po božjih zapovedih, v zvestobi Kristusu in Cerkvi.

Zavedamo se sicer svojih slabosti in omejenosti, zato pa tem bolj zaupamo v božjo pomoč. Naša pomoč je v imenu Gospodovem, zato s pogumom in zaupanjem gledamo v jutri.

Kot kristjani hočemo oblikovati in graditi ta jutri, odprti smo za nove naloge, ki nam jih daje Bog, odprti za božji klic v tem času in na tej slovenski zemlji, odprti za vse ljudi.

Graditi hočemo ta jutri v osebni odgovornosti v svoji vesti: kot ljudje na splošno človeškem področju, kot Slovenci v zavesti svojega kulturnega narodnega poslanstva, na navedenem področju v poštenosti, pravičnosti, ljubezni in svobodi, na verskem področju pa v svoji povezanosti s Cerkvijo in z Bogom.

Zbrani v Stični vabimo vse mlade, da skupno gradimo naš jutri ter si med seboj in vsem ljudem dajemo upanje za prihodnost.

Naša beseda „Kristjani za jutri“ pomeni, da bo še ta jutri! To oznanjamo vsej črnogledosti, malodušju in obupavanju navkljub.

Še bomo kristjani tudi jutri navzoči. Živeli bomo po božjih zapovedih, v zvestobi Kristusu in Cerkvi, kot kristjani tu na Slovenskem. Skupno z vsemi drugimi ljudmi dobre volje bomo gradili prihodnost!“

K skupni maši so mladi prišli — tako so povedali —, da bi se v njej srečali z Gospodom, da bi bil on „naše znamenje za jutri, naša pot, resnica in življenje. Kristus včeraj in danes, začetek in konec, njegovi so časi in vekovi, on je gospodar vsega življenja, njemu slava in oblast vekomaj!“

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26.
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne in v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

kaj je pa doma novega?

na sploh

VAŽEN DOGODEK ZA SLOVENSKO ŠOLSTVO

je gotovo preobrazba pedagoške akademije v Mariboru v pedagoško fakulteto in s tem podaljšanje in povišanje izobraževanja osnovnošolskih učiteljev — prvič v zgodovini slovenskega šolstva — na fakultetno raven. To je poudaril tudi rektor mariborske univerze. Po njegovih besedah bo pedagoška fakulteta okrepila zlasti družboslovje in humanistiko kot doslej manj razviti na mariborski univerzi. Na pedagoško fakulteto se je letos vpisalo okrog 800 študentov, največ iz severovzhodne Slovenije in Koroške.

PRIZNANJA ZA UREJENE GORENJSKE KRAJE

Gorenjska turistična zveza je na letošnjem srečanju turističnih delavcev iz tega predela Slovenije podelila tradicionalna priznanja za najlepše urejene gorenjske kraje. Med turističnimi kraji

je najvišjo oceno dobil Bled (15,74 točk), druga je bila Kranjska gora (15,65), tretji pa Kranj (14,65). Med izletniško-turističnimi kraji so najboljše ocenili Rateče-Planico (15,49), za njo pa sta Bohinjska Bistrica (15,26) in Žirovnica (13,76). Med drugimi kraji so bili najlepše urejeni Podljubelj (13,48), Šenčur (12,38) in Ribno (9,38). Komisija za urejanje okolja je posebej pohvalila Rateče, ki dajejo vtis lepo urejene vasi z lepo urejenim mejnim prehodom v bližini ter čisto dolino planinskih skakalnic. Precej lepša kot lani pa je postala Kranjska gora, ki je postala prijetna gorenjska vas.

ONKOLOŠKI INSTITUTE V LJUBLJANI

je pripravil mednarodni tečaj kemoterapije raka pod pokroviteljstvom mednarodnega združenja za boj proti raku. Na tečaju, ki so se ga udeležili onkologi iz Jugoslavije in vzhodnoevropskih držav, so predavali strokovnjaki iz vse Evrope. To strokovno srečanje je bila lepa priložnost za naše zdravnike, da se seznani z najnovejšimi dosežki s

področja kemoterapije, ki se nenehno širi, saj se uveljavljajo vedno novi citostatiki, seznaniti pa se je treba tudi z novimi načini zdravljenja.

DRAGI PROMETNI PREKRŠKI

12. oktobra so na Slovenskem začele veljati nove in seveda višje kazni za vrsto prometnih prekrškov. Po 500 dinarjev bosta morala odšteti voznik in sopotnik, če med vožnjo ne bosta pripeta z varnostnim pasom. Vožnja v megli brez prižgane luči bo stala 2500 dinarjev, če pa se bo zaradi nespoštovanja tega predpisa zgodila nesreča, pa novi zakon predvideva plačilo od 4 do 25 tisočakov, ali pa zapor do 60 dni. Enake kazni čakajo tudi vinjene voznike. Kot je zapisalo Delo, pa se bodo bržkone med prekrškari znašli tudi takšni, ki jih nove višje denarne kazni ne bodo odvrnile od tega, da ne bi še naprej vozili po starem.

ZOPET PODRAŽITVE

Od 1. oktobra je po vsej Sloveniji meso dražje v povprečju za nekaj več kot 28 odstotkov. Za toliko so se namreč povečale tudi odkupne cene živine. Meso se je podražilo tudi na sosednjem Hrvaškem, kjer je odstotek podražitve isti kot v Sloveniji, in v Srbiji, kjer znaša podražitev 35 odstotkov. Podražilo pa se je tudi mleko in z njim tudi mlečni proizvodi. Tako stane po novem liter navadnega mleka 89 dinarjev.

800 SLUŠNO PRIZADETIH IZ VSE SLOVENIJE

je v Kranju proslavilo mednarodni dan gluhih. V kulturnem programu v dvorani kina Center so mladi udeleženci pokazali, da se kljub oglušlosti ali hude okvare sluha z vztrajno vadbo lahko naučijo tudi takih stvari kot so folklorni plesi ali celo moderni rock'n roll. Na posebni razstavi so pokazali ročna dela in likovne izdelke. V razpravi pa so obravnavali tudi senčne strani svojih organizacij, med katerimi zavzema pomanjkanje denarja za društveno dejavnost prvo mesto.

KUZMA v Prekmurju je precej razložena vas z gručastim jedrom v dolini kraj ceste, ki se po nekaj sto metrih razveji proti Doliču in Matjaševcem.

kaj je pa domá novega?

LJUBLJANA s svojim povojnim stavbeništvom, za katero so značilne zlasti mnoge stolpnice.

od tu in tam

BESNICA PRI KRANJU

Na angelsko nedeljo je bila v besniški župniji lepa slovesnost. Ljubljanski pomožni škof je ob velikem številu verni-

kov blagoslovil novo župnišče. V njem je dovolj prostora za veroučno sobo, sejno sobo, pisarno, arhivsko sobo in za župnikovo stanovanje. Od zadnje vojne sem župnija ni imela župniškega doma, župniki pa so morali stanovati v zasilno urejenem gospodarskem poslopju.

CELJE

Na pobudo družbeno političnih organizacij Celja, kulturne skupnosti in večjih celjskih podjetij je uspelo organizacijskemu odboru preurediti kinematografsko dvorano tako, da bo

(dalje na strani 9)

kadar si ne zna narod pomagati drugače, se zateče v smeh

V MORJU PROBLEMOM OPAŽAMO NJIHOVE JAHE.

V našo parlijo lahko pride vsak. Prednost imajo prostovoljci.

NEKATERI SO PADLI V LEPŠO PRIHODNOST SKOZI LUKNJO V ZAKONU.

Imamo najcenejšo delovno silo v Evropi — ko smo dali delu čast in oblast, smo se očitno pozabili zmeniti tudi za ceno.

TUDI KRATKA PAMET LAHKO VODI DRŽAVO ZELO DOLGO.

Kožo, ki so nam jo odrli, bomo dobili nazaj v obliki pasov za zategovanje pasu.

LJUDSTVO POVĚ NAJVEČ, KADAR MRMRA.

Pa je le v redu, da smo v tej vojni zmagali. Če bi jo izgubili, bi zdaj MI dopustovali na NJIHOVEM morju.

Po Pavilhu

Dolgost življenja našega je kratka

Da je dolgost našega življenja kratka, je ugotovil že naš Prešeren. Ampak na to navadno ne mislimo, preveč smo se navadili hiteti, delati načrte, si postavljati zmeraj nove cilje. Včasih pa nas nenadoma vendarle kaj ustavi, prehití, in v trenutku se nam vse podre. Takrat nam postane resnica, da je dolgost našega življenja kratka, bridko jasna.

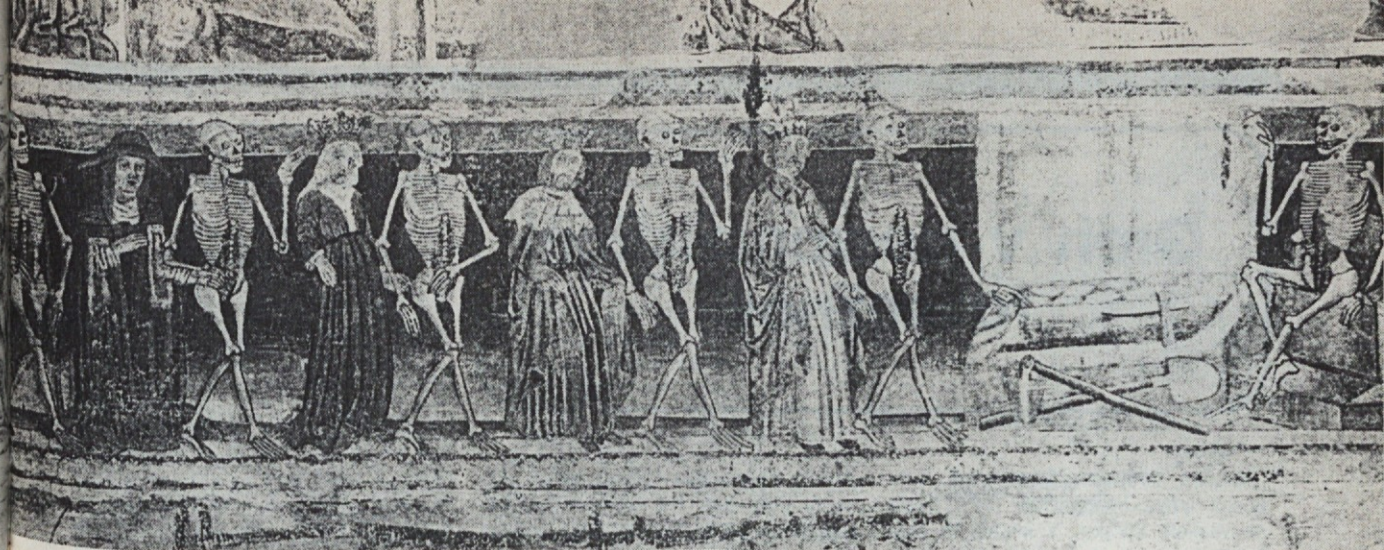
V počitnicah sem se nenadoma srečal s to resnico.

Odpravljaj sem se na dolgo pot po Jugoslaviji. Vse sem lepo preračunal: kdaj in kam bom v določenem času prišel. Nepričakovano pa se mi je načrt skoraj popolnoma podrl že pri Lavrici, navsezgodaj zjutraj, malo po peti uri. V polmraku sem zagledal pred seboj tri stoječe avtomobile, pred njimi

pa prek ceste postavljen vlačilec in na levi strani tovornjak, ki je bil popolnoma uničen, dobesedno razpadel. Del ceste je bil prekrit s sadjem, ki se je usulo z razbitega tovornjaka. Na cesti je ležal človek, ves krvav, samo z roko je še utripal in stokal. Mimo njega so nemoteno, kot da bi bilo vse v najlepšem redu, brzeli avtomobili proti Ljubljani. Neki tovornjak je zapeljal slabih deset centimetrov mimo glave ponesrečenca. Nihče se ni zmenil zanj, čeprav se je že nabralo nekaj domačinov, ki so prišli iz bližnjih hiš. Sam sem potegnil ponesrečenca v zavetje razbitin, saj nisem vedel, kakšne poškodbe ima, a vsaj na varnem je bil, da ga niso mogli povoziti. V kabini vlačilca je bil ukleščen mlad šofer. Domačin ga je poskušal rešiti s pomočjo starega ročnega vitla. S skupnimi močmi sva mu sprostila roko iz pločevinastega objema. Ko je prišel na kraj nesreče miličnik in pod razbitinami tovornjaka zagledal mrtvega šoferja, je dejal: "Tegale sem pa pred desetimi minutami kontroliral na Škofljici. Rekel mi je, da se mu zelo mudi na ljubljanski trg. Vozil je sadje iz Bosne. Cilja ni dosegel. Verjetno je samo za trenutek zaspal in vožnja je bila končana..."

Nesreča me je pretresla. Še bolj pa me je pretreslo dejstvo, da so vsi tako brezbržno vozili mimo ponesrečenca naprej.

Obstala sta samo dva voznika, tujca,

ki sta čakala še tudi potem, ko nas je prometnik spravil naprej.

Drugi smo hiteli naprej...

Čimprej smo poskušali pozabiti nesrečo in razbitine.

Tako skušamo vsak dan znova odiniti in pozabiti misel, da bomo nekega dne umrli.

Smrt! O ne, smrt res ne sodi v naše razmišljanje in v naše življenjske načrte!

Pa se vendarle vsak dan srečujemo z njo.

Odrivamo jo, bolnike in umirajoče pošiljamo v bolnico, naj tam umrejo, mrličje spravljamo v mrliško vežico, samo na pogrebu smo za pol ure prisiljeni srečati se z resnico smrti.

Na vse svete popoldan (na "dan mrtvih"! — Kako čudovit izraz, samo da nam ne bi bilo treba govoriti o večnosti in posmrtnem življenju! Dan mrtvih! Če posmrtnega življenja ni, zakaj in čemu se jih pa potem spominjamo!?) hitimo na pokopališče, prižgemo tam morje sveč, obložimo grob s kupi najbolj dragocenih rož, saj tako dokažemo, da nekaj smo in da nekaj imamo, sicer bi sosedje utegnili še pomisliti, da smo revni! Nato tiho počakamo, da duhovnik tam nekje daleč odmoli, potem pa odidemo mirno domov: dolžnost smo opravili.

Doma smo zvečer vedno molili rožni venec. Doma. Ali pa v cerkvi. Za pokojne. Ampak danes za to ni več časa.

Res lepa je misel darovati za pokojne, tako nekako pravi sveto pismo stare zaveze.

Gotovo, tudi rože so dar. Samo da so vendarle bolj namenjene meni, saj

mrtvemu res nič ne pomenijo. Kot tudi goreče sveče ne.

Mrtve lahko doseže samo naša molitev.

Mrtvi v resnici žive. Žive novo življenje v večnosti.

Res nas žalosti gotova usoda smrti, toda tolaži nas obljuba prihodnje nesmrtnosti. "Tvojim vernim se življenje spremeni, ne pa uniči," se glasi hvalospev pri maši za rajne.

Smrt je torej spreminjanje. Le kje in kakšna je naša vera, da se tako zelo bojimo smrti? Smrti dan je srečanje z živim Bogom. To je tista odločilna točka, ki nam dela težave. Če bi imeli — ko govorimo o smrti — pred seboj to resnico, bi se veselili, saj pomeni smrt v resnici začetek novega življenja in polnega odrešenja. Ker pa nam usiha smisel za božje, nam postaja smrt vedno hujša in težja.

Sveti Frančišek imenuje smrt sestro; "sestra smrt", oseba, ki mi želi dobro.

Mesec november tako nenadoma bolj prijazno potrka na moje življenje. Smrt torej ni konec, marveč začetek, sodba in plačilo ali — kazen. Kazen? Da, tudi ta obstaja.

Le kaj si mislijo o tej resnici moji farani, se sprašujem. Če razmišljajo o njej resno, se bomo v nedeljo videli pri maši.

Srečanje z duhovnikom... Neprijetna zadeva, saj se s tem spet srečamo tudi s pridigo! Še dobro, da smo že odrasli in se tej večni pridigi lahko izognemo!

Pridigi ja, smrti pa ne!

A če ti bo pridiga pomagala, da se boš srečal z Bogom, se pravi s ciljem

PRIPRAVA NA SMRT

Priprava na smrt mora trajati célo življenje, tako kot je življenje že prav od začetka pravzaprav eno sámo približevanje smrti.

Wilhelm von Humboldt

— pa če hočeš ali ne — svojega življenja, in da boš na praznik vseh svetih in vernih duš našel čas, da zmoliš za svoje drage rajne (saj so ti dragi, mar ne?) rožni venec, potem bo tvoja goreča sveča na grobu upravičena, saj bo dokaz, da nanje nisi pozabil, tvoja molitev pa bo pomagala, da boš ostal v notranji zvezi z njimi, da bodo mogli — očiščeni grehov — čimprej gledati Boga.

Saj jim želiš večni mir in pokoj, se pravi srečo v Bogu?

A samo želeti je premalo. Resnična pomoč je molitev. Zato pa bodi v novembbru tako "staromodni", da boš molil za svoje pokojne, da bodo tudi oni prosili za tvojo zadnjo uro!

Ah ja: srečna zadnja ura! Moja dobra "teta" — tako sem ji samo pravil, saj ni bila moja prava teta — je vsak večer molila za srečno zadnjo uro. Čudovito mirno je zaspala v Bogu. Jaz za srečno zadnjo uro molim — žal — bolj poredko. Kaj pa ti? A od te ure je odvisna moja in tvoja večnost...

Kako velika je naša lahkomišelnost! don Kamilo

France Prešeren

Memento mori

**Dolgost življenja našega je kratka.
Káj znancev je zasúla že lopáta!
Odprta dan in noč so gróba vrata;
al' dneva ne pove nobena prat'ka.**

**Pred smrtjo ne obvár'je koža gladka,
od nje nas ne odkup'jo kupi zlata,
ne odpodí od nas življenja tata
vesélja hrup ne pevcev pesem sladka.**

**Naj zmislí, kdor slepóto ljubi svéta
in od veselja do veselja leta,
da smrtna žetev vsak dan bolj dozóri.**

**Znabiti, da kdor zdaj vesel prepeva,
v mrtvaškem prtu nam pred koncem dneva
molčé trobéntal bo: „Memento mori!“**

Greh v personalistični razsežnosti

Grešim, torej sem. Sem človek. Svobodna izbira in odločitev me izzivata na vsakem koraku. V kosteh in duši čutim bogastvo in drznost tega dejstva. Moral bi se bati prepadov, ki zijajo z desne in leve tega grebena moje biti, ki me spaja z božanstvom. In vendar — bolj kot strah prepleta mojo zavest in podzavest čudenje in radost nad možnimi, slutenimi in neslutenimi dejstvi in zakladi, ki jih je moj dobrotni Mojster zakopal in razsejal zame z vseh strani mojega bitja. „Nočem biti pajek“ (Tončkova pisma).

Nočem biti pajek

Vem sicer, da je njegova mreža brezhibna in da nima moralnega mačka, ko se sprehaja po njej, in se gosti z muho. To bi veliko težje rekel za ta članek. Tudi nihalo na vagi moje vesti težko pade v sredino, ko v tem trenutku presojam samega sebe. Stkal bom morda celo misel, ki bo tekla ob robu resnice, in zapisal besede, ki bi mogle komu škodovati. Že v telesu svoje matere sem bil oblikovan tako, da ne pletem vedno enake in vedno brezhibne mreže. Spočet in rojen sem kot tisti, ki lahko greši in ki v resnici greši. In vendar: vesel sem, da sem človek.

Vesel sem, da sem človek

Od prvih kapljic zavesti tam pred štiridesetimi leti, od prvih neboljenih, in vendar tako dragocenih izbir in odločitev pa do tega trenutka zveni v meni v najrazličnejših odtenkih veselje, da sem človek v nastajanju. Od prve v večni ljubezni porojene ideje, od prve klice se razpenja v neskončnost moja pot. In v bistvu je vsak centimeter te poti, njegova intenzivnost in smer odvisna tudi od moje odločitve — vse od

prvega zavestnega dejanja naprej. Rastem sicer tudi kot rastlina in žival. Kot človek pa ne poznam meja, v katere je vključena njihova rast, nisem utirjen niti usuznjen v široko dobro cesto. Svoboden sem.

Svoboden sem

Moja svoboda je sicer omejena s toliko mejami, okove moram kar stalno trgati s svojih rok, sile težnosti vseh oblik me pritiskajo k tlom, v najrazličnejših valutah plačujem davek svoje svobode. Večkrat potegnem roko nazaj v trenutku, ko se je že dotaknila strupa in beseda izzveni v ustni votlini pri zaprtih ustnicah. Tudi oči mi letajo okrog in težko jim gospodarim. Gospodar moje svobode, ki se skriva globoko v jedru mojega bitja, je še vedno kot droben vrabec v kletki. Pretežko in prenevarno orožje nosi v svoji roki. Kot nerazvit pritlikavec stoji pred strahotnim nabojem in vsak trenutek lahko eksplodira bomba svobode, da ga osmodi, poniža, uniči. In vendar: čutim, da mi svet pripada, da me žival uboga, da se druga bitja okrog mene spreminjajo, ker nosim v rokah ta zaklad. Noben filozof ne more iztrgati iz moje krvi in zavesti, da sem svoboden, v izbiri, da sem odgovoren.

Da, sem odgovoren

Pri večernem obračunu, ko se razvstijo pred hišnim razsodiščem opravila, srečanja in dogodki dneva, zatrepeta v meni grenko ali sladko: medla izbira — prazen spomin, strupena odločitev — zastrupljen spomin, dobra izbira — polnost in zadoščenje; junaška odločitev in nadpovprečen napor — nepričakovana in nepozabna radost. Podobne posledice puščajo svobodne izbire v

vsaki stvari, ki se je dotaknem, v vsakem trenutku, ki ga preživim, v vsakem človeku, ki ga srečam. Odgovoren sem. Da, „odgovoren sem za svojo cvetlico“ (Mali princ). Skrivnost sreče ali nesreče, uspešnosti in napredka ali propada in nesmisla nosi v svojih krhkih rokah gospod mojega telesa in duše — moj svobodni jaz. Osebo sem odgovoren. Vsak je osebno odgovoren, dokler v njem gori ogenj razumnega duha. Zato so se velikani uprli tiranom, ker so vedeli, da niso oni odgovorni za njihova dejanja, ampak sami. Šli so v smrt, toda ne kot premaganci. Ta mali škrt v meni dirigira ekonomske odnose in z vztrajnimi sunki premika svetove. Niso ekonomski odnosi odgovorni za moj in naš neuspeh. Odgovoren sem. Odgovarjati moram pri obračunu. Ker se veselim svobode, se veselim tudi te odgovornosti. Te radosti mi ne požre niti zavest, da sem grešil. Da, grešen sem.

Grešen sem

Pri tem ne mislim na neko nepopolnost, omejenost, medlost. Ne mislim na to, da rastem in da še nisem to, kar naj bi bil. Mislim na krivdo. Vem, da lahko izberem zlo in da to tudi večkrat storim. Za menoj ne rastejo same rožice, od mene ne odhajajo samo nasmejani obrazi, v sebi nosim razvaline, minirane z lastno roko. Narava predolgo zdihuje v porodnih bolečinah, ker vnašam vanjo svoj nered, hrup in strup; kolikokrat sem kot izstreljena puščica, ki zadene v telo, duševnost in dušo tudi najboljšega prijatelja in obležim v njem, ne da bi se opravičil. In tudi sam — koliko časa bom vendar še hodil okrog kakor duhovni okostenjak, od vetra gnani oblak, s katerega se le tu pa tam utrga kaplja, ali kot vase zagledan zračni vrtilnac? Zlo je dejstvo. Dotikam se ga in ono se dotika mene. Iz sredine mojega srca poganja in se razrašča v meni in zunaj mene brez najmanjšega napore. Če se mu načrtno ne uprem in ga skoraj fizično ne zavračam, me celo omamlja kot sladki strup in me kot kačja zadrga veže na sramotni steber. Ob roži, ki se tako preprosto odpre v barvno in oblikovno harmonijo; ko pomislim: „morska se školjka na dnu razbolela je, v biser je stisnila svojo vso bol“, znova in znova razmišljam o

zlu v sebi. Ni mogoče, da bi Mojstru zatajila roka le pri človeku. Še brez božjega sporočila bi mogel ugotoviti: ranjen sem.

Ranjen sem

Slutnjo srca in prebliske razuma tako krepko potrjujejo starodavna sporočila svete knjige: prvi človek je bil ranjen in skozi to rano se je strup zla razlil v njegovo telo in dušo, zažrl se je v gene, programiral v DNA za vse rodove. Zakaj je Stvarnik dopustil ta človekov poraz? Ali je tudi to davek človeški svobodi? In vendar tako rad pritrdim besedi, da je Bog svet čudovito ustvaril in še čudoviteje prenovil in tudi kot svoje ponavljam besede: "O felix culpa . . ." Ob Neranjeni in Neranjenem, ob Brezmadežni in novem Adamu, vcepljen tudi sam v Človeka Boga, vdiram v skrivnost božje dopustitve prvega človeškega greha. Iz ust mi beži beseda: hvala, Gospod, zaradi novega sveta za prastaro krivdo. In tudi ta drzna misel me navdaja z navdušenjem podobno kot zahvala za svobodo, ki me peha tudi v zlo. Ni mi težko priznati, da se je Podobar z izjemnim navdihom zaustavil ob zibelki prvega človeka. Še tako lepa bitja vesolja so le prah ob človekovih nogah. Tudi ranjen človek, tudi grešnik, daleč presega vrednost naše zemlje z vsemi rudninami, rastlinami in živalmi. En sam človek. Vsak človek. Jaz. Da se ta diament ne razbije in ne izgine v blatu, je potrebno, da preprosto priznam, da sem svoboden in zato grešen, da sem ranjen in hočem Zdravnika, da sem človek in hočem Boga. Priznati in obžalovati.

Pred seboj priznam in v sebi obžalujem, da sem svobodo, ta najdragocenejši dar uporabil v škodo sebi in drugim. Ta prva stopnica se zdi lahka in preprosta. Zdi se, da ni težko priznati samemu sebi to, o čemur dno mojega bitja jasno govori in mi lastno izkustvo na vsakem koraku dokazuje. In vendar prav tukaj največkrat odpovem. Priznanju mora namreč slediti obžalovanje, obžalovanju pa spreobrnjenje. Želja po absolutni svobodi in od izvirnega greha ranjen človek v meni pa se temu že skoraj podzavestno upira. Zato je povabilo I. Cankarja, naj se spustimo v najglobljo kamrico našega srca in poiščemo ključ naših zadnjih skrivnosti,

tako dragoceno. Rad se tudi zagledam v brata. V ogledalu vidim sebe. Zlo v njem me prepriča o zlu v meni, odpor do njegovih napak me sili, naj enako napake odstranim iz sebe. Večkrat mi brat pomaga, da ne obsodim njega, ampak sebe. Kot stopnica me vodi h globljemu spoznanju in čistejši svobodi. Naj bi prevladal tudi v drugih isti učinek ob pogledu na temo, ki me prevzira in vdira v moj svet!

Pred Bogom priznati svojo krivdo, z besedami in daritvami iskati odpuščanje je človekova prapotreba od davnine. Za človeka, ki veruje v Boga, je to velikokrat najosnovnejša snov pogovorov in prošnja po odpuščanju najnaravnejši izliv duše. Za večino verstev, za mnoge neverne je to edina priložnost, edini način, da Bog dokonča delo odrešenja v njih. Enako za mnoge kristjane, ki jim je tretja in težja stopnja sprave nedosegljiva.

Spoved je že sad nove zemlje in novega neba — Jezusov prvi vstajenski dar. Predpostavlja vero v Skrivnostno telo, v Kristusa, ki se poistoveti z duhovnikom, v Križanega, kateremu vsi grehi dejansko že pripadajo in je njihov strup že uničen z Jezusovo krvjo. Ta vera sili kristjana, da vrne, kar ni njegovo, da se znebi tuje lastnine, da se prepusti v večno svobodo Osvoboditelju in v dokončno obdelavo Prvorojenemu vsega stvarstva. V tej delavnici človek presega vse svoje meje in mu vse božansko postaja domače.

Z grehi ranjen, z boji izbičan, na križ svoje lastne svobode razpet človek sledi skozi vrata tega zakramenta svojemu Učitelju — križanemu in vstalemu in na neki način lahko ponavlja, ko se vrne med svoje, iste besede kot On: „NE BOJTE SE, JAZ SEM.“ Tako je vedno bolj sposoben, da „na svojem telesu dopolnjuje, kar nedostaja trpljenju Kristusovemu za njegovo telo, ki je Cerkev“. Tako spreminja ne le svoje rane v poveljane, ampak tudi rane vsakega človeka, greh vsakega srca, zločine generacij sprejme za svoje in v moči vstalega Kristusa uničuje njihovo željo, soodrešuje človeštvo in soustvarja novo zemljo in novo nebo.

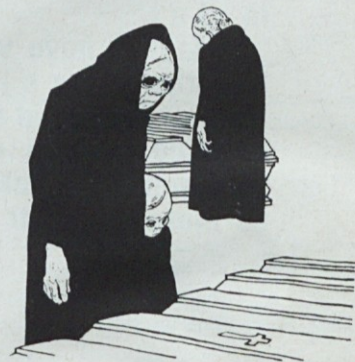
(iz Cerkve v sedanjem svetu)

Nasha vera v Boga ni nič drugega kot pot iz mraka opuščene hiše našega življenja k luči Njegovega večnega življenja, Njegov molk pa nič drugega kot tostranski izraz večne Besede Njegovе ljubezni. In ta molk posnemajo tudi naši pokojni. Tako so nam bliže, kot bi nam bili kljub še tako glasnim besedam ljubezni in bližine.

Karl Rahner

Žalovanje je veliko več kot zgolj žalost, potrptost spričo kake izgube ali občutek bednosti: žalovanje je sicer boleč proces, ki ga prinaša — če ga vzdržimo — v naše življenje nekaj povsem novega, česar prej nismo poznali. Podarja nam namreč novo razumevanje sebe in sveta.

KRISTUS, KRALJUJ!
KRISTUS, ZMAGUJ!

V HOSTIJI SVETI
NAM GOSPODUJ!

„Živeti Evharistijo ne pomeni le, da hodimo k maši in prejemamo obhajilo. Živeti Evharistijo pomeni dajati, darovati in deliti z drugimi vse, kar smo in kar imamo. Kako da je Kristus hotel ostati med nami ravno pod podobo kruha? Zakaj ne pod podobo luči? Ali pod podobo križa?

Hotel je ostati pod podobo kruha, da bi se zavedali: tako nam je potreben za duhovno življenje kakor kruh za telesno življenje. Pod podobo kruha je hotel ostati tudi zato, da bi se zavedali, kako moramo ta kruh deliti z drugimi in ga dajati tudi drugim.

Ko je Jezus napovedal ustanovitev Evharistije, je pomnožil kruh, ga razdelil in učencem naročil, naj ga dajejo drugim. In ko je Jezus postavil zakrament sv. Rešnjega telesa, nam sv. pismo poudarja štiri besede: **v z e l j e k r u h , g a b l a g o s l o v i l , r a z l o m i l i n d a l .**

V tem je novo vodilo, nova oblika in novo merilo za življenje Evharistije: **s p r e j e t i**, kar nam Bog daje, **n a t o k l i c a t i** božji blagoslov in **t o d e l i t i** z drugimi in **d a j a t i** drugim. Živeti Evharistijo pomeni ne živeti zase, ampak za druge; pomeni ne le sprejemati, ampak hkrati deliti in dajati in obdarovati druge. V tem se mora pokazati resničen premik v evharističnem letu.“

Slovenski metropolit nadškof dr. Alojzij Šuštar
v pridigi ob začetku novega pastoralnega leta,
ki je posvečeno sv. Evharistiji.

KAMNIŠKO SEDLO

(nadaljevanje s strani 3)

do v njej lahko nastopali tudi večji orkestri, kakor tudi druge kulturne skupine. Namestili so premakljivo kinematografsko platno, povečali površino odra in uredili svetlobni park. Tako urejena in akustično primerna Unionska dvorana z več kot 500 sedeži je velika pridobitev za prebivalce Celja in okolice, za vse glasbenike pa velik izživ za nastopanje v prijetnem kulturnem okolju in pred hvaležnim občinstvom. V novi dvorani je sredi oktobra prvi nastopil Orkester slovenske filharmonije in izvedel Dramatično uverturo Vladimíra Lovca, Hummlov koncert za trobento in Patetično simfonijo P. I. Čajkovskega.

DOBRNA

V zdraviliškem domu so pred nedavnim dobili novo napravo iz Danske, ki bo v pomoč našim športnikom. Aparat z imenom Vacusac deluje tako, da zniža zunanji pritisk, s tem pa se močno poveča pretok krvi. Tako si organizem hitreje opomore po težkih tekmovanjih in treningih, hitreje se celijo celo poškodb. Stalni gostje Dobrne so bili do sedaj naši vrhunski smučarji in atleti, v Dobrni pa pričakujejo, da bodo privabili tudi druge vrhunske tekmovalce.

KOČEVJE

Ribiška družina je slavila 30-letnico obstoja. Ob tem jubileju so odprli ob Rudniškem jezeru novi ribiški dom. Ribiči so svoj dom gradili pet let, v glavnem s prostovoljnim delom. Ob otvoritvi so razvili ribiški prapor, pripravili so razstavo ribiških trofej in ribolovskih pripomočkov, filatelistično razstavo kočevskega filatelista Andreja Arka Ribe

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

DER SPIEGEL:

„SMO NA POTI V UBOŽNICO“

Dolgovi v rekordni višini, naraščajoča brezposelnost in inflacija, divje stavke po tovarnah: nekoč opevani model delavskega samoupravljanja je pet let po Titovi smrti le še vzorec brez vrednosti. Partiji in državi manjka ugleda, da bi medsebojno oddaljevanje republik, ki se ena drugo sovražijo, preprečili.

Divje stavke in samohotno zavračanje dela pretresajo te dni državo, ki je pod Titovim vodstvom mislila, da je s sistemom delavskega samoupravljanja našla pot do pravičnega socializma.

A Tito je mrtev, model je odpovedal in Jugoslovanom gre iz meseca v mesec slabše. Na socialistični podobi svetnika se je nabral prah, s svetniškega sijaja se zlato lušči. Ali je bila pot, ki jo je Jugoslovanom nakazal Tito, pravilna ali vsaj od vseh možnih najboljša, se sprašujejo — previdno zamotano — razumniki po svojih revijah, delavci v pivskih krogih pa vse bolj brez ovinkov.

Srbski pisatelj Rajko Čurić, ki je dobil lani zaradi tega poklicno prepoved, je celó javno vprašal, ali drži, da je Tito v tridesetih letih v Moskvi Stalinu in njegovi notranji policiji ovadil svoje tekmece v partiji kot dozdevne „trockiste“ in „takšne, ki se oddaljujejo“.

V srbskem malem mestu Čupriji so neznani storilci razbili Titov spomenik; v Splitu so zdrobili Titovo spominsko ploščo v „Častnem gaju revolucije“. Mladi, ki so jih vprašali, če poznajo storilce, so za zapisnik povedali: Starih zgodb o rokovnjaštvi iz partizanskega časa imajo do vratu. Važno je vprašanje: „Zakaj ne dobimo nobenega dela?“

Pa tudi v svetu je Titov sijaj brž zbledel in ploskanje jugoslovanski pogumni poti neuvrščenosti je le še šibko. Na konferencah neuvrščenih sedijo Titovi brezbarvni dediči le še v drugi in tretji vrsti.

Beograjski režimski kritik Milovan Djilas je za dobo po Titu postavil brezupno diagnozo: „Na tem sistemu ni nič zdravega.“ S tem je mišljena predvsem trajna gospodarska revščina, ki žene deželo leto za letom globlje v dolgove, ne da bi se pokazalo kakšno upanje na izboljšanje ali tudi samó na spremembo.

- Jugoslavija je v tujini zadolžena za 24 milijard dolarjev in je na seznamu evropskih držav-dolžnic, preračunano na glavo prebivalstva, na prvem mestu, pred Poljsko. Vsi pričakovani devizni prejemki za leto 1985 ne zadoščajo, da bi plačali vsaj dolgove in obroke, ki bodo letos zapadli.

- Inflacija, ki od 1980 skokoma narašča, je dosegla že 85%, in bo po

računih strokovnjakov letos presegla 100%. S tem je Jugoslavija v Evropi na vrhu in se bliža južnoameriškim razsežnostim.

- **Proizvajalnost industrije** je nazadovala, tako da je še manjša kot v Romuniji. Dejanski delovni čas znaša v povprečju samo še 3 ure in 6 minut na dan; stroji so v pogonu le 60%-no. Zaradi nizkih plač, izgube vrednosti pri denarju in naraščajočih cen je življenjska raven Jugoslovancev padla na stopnjo iz leta 1961. Skoraj pol družin živi pod ubožno mejo.

- **Število brezposelnih** — uradno jih navajajo 1,3 milijona (20%) — raste. Ob pametnem vodstvu podjetij bi bila od šestih milijonov zaposlenih 2,5 milijona odveč, kar bi pomenilo nad 50% brezposelnih.

- **Vsa podjetja v Jugoslaviji** imajo odvišno osebje, in ker mora celó najbolj neposobni najti še eno delo, novih, predvsem mladih delovnih moči, ne nastavljajo; nad 80% brezposelnih je mladih, ki niso bili še nikdar zaposleni.

Celó CK ZKJ je prišel v svojem pomladanskem poročilu o položaju do spoznanja: država se nahaja na skrajnem robu izčrpanosti, njeno vodstvo je v nevarnosti, da izgubi pri občanah verovnost.

V jadranskih pristaniščih se drenja na stotine razkošnih jaht in motornih čolnov jugoslovanskih lastnikov; nobenega od teh vozil tudi na Zahodu ni moč dobiti za manj kot 100.000 mark. Kdo in kako je prišel do tolikšne vsote denarja, po tem se nihče javno ne sprašuje.

A resnična revščina gnezdi za zaprtimi vrati. Celó tistim, ki imajo še delo, plače ne zadoščajo, da bi lahko poskrbeli za svoje družine. Kjer je le mogoče, morajo služiti tudi zakonske žene. A največkrat manjka primerne dela. Kot izhod ostaja le še delo na črno.

Statistiki Republike Srbije so zračunali, da znaša mesečni najnižji dohodek štiričlanske družine, kjer služita oče in mati, 378 mark. Življenjski stroški za enako družino so za tri marke višji. Pri tem sta za „higienske name“ štirih oseb določeni le slabi dve marki na mesec — to je cena za tri koše mila.

Menežerji pravijo, da je Tito z jemanjem posojil brez sramu, predvsem na Zahodu, dedičem zapustil goro dolgov in prazne blagajne. Zakaj je gora vedno večja in blagajne vedno bolj prazne, s tem ni pojasnjeno.

Država in partija v Jugoslaviji nista na noben način pripravljeni dati oblast prostovoljno iz rok. Kljub tuji pomoči ne more gospodarstvo več zlesti iz stalne krize; politično vodstvo se brani proti upiranju svojih razočaranih narodov z nasiljem in zatiranjem.

Organizacija za pomoč jetnikom „Amnesty International“ je pravkar izdala poročilo o Jugoslaviji, v katerem ugotavlja „težke prestopke proti človekovim pravicam“. V zadnjih letih je bilo pod pretvezo, da so zagrešili politično kazniva dejanja, na stotine ljudi prijetih, obsojenih in mučenih.

Propadanje gospodarstva, njega neuspešnost, pogosto brezsmiselno zapravljenе naložbe in pomanjkljiva delavnost delavcev so posledica samoupravljanja. Politiki se morajo stalno ozirati na pokrajinske, to je narodne koristi.

Vsak delovni človek v Jugoslaviji mora do tridesetkrat na leto glasovati za to, koliko njegovega dohodka naj bo porabljenega za splošne namene. Pred temi odločitvami je nepotrebne govorenje brez konca in kraja, ki v najboljšem primeru bazo informira, največkrat pa z njo manipulira. Tiste, ki hočejo stavkati, pogosto njihovi tovariši v istem podjetju ovadijo ali celó pretepejo. Delati več ali boljše se zdi posameznikom komaj vredno. Člani iste skupine dobivajo enako plačo; ta se pa zaradi močnih stroškov in odtegljavev vedno bolj krči.

in priroda. Omeniti je treba tudi ribiški zbornik Ribništvo na Kočevskem, ki ga je pripravil Jože Primc s sodelavci.

KRANJ

Športnorekreativne prireditve Treh src se je udeležilo okoli 800 tekačev in tekačic vseh rodov, med njimi tudi znani športnik paraplegik Marjan Peterneš, ki je nalogo z vozičkom opravil prav tako uspešno kot njegovi zdravi športni tovariši. Tudi to pot so prireditev uspešno izpeljali kranjski telesnokulturni delavci, veljala pa je tudi za prvenstvo Slovenije v malem in velikem maratonu.

LENDAVA

Integralov hotel Naravno zdravilišče se je izkopal iz izgub. Letos je to najmlajše med slovenskimi zdravilišči navezalo poslovne stike s tujimi organizacijami, predvsem z zahodnonemškimi. Letos je bilo med gosti kar dobrih 40 odstotkov Zahodnih Nemcev. Drugo leto pa naj bi prišlo tudi več nizozemskih gostov. Na ugodne poslovne rezultate so vplivale boljša in celovitejša zdravstvena ponudba in kvalitetnejše gostinsko-turistične sotritve, pa tudi dobro sodelovanje s tujimi poslovnimi partnerji.

MARIBOR

Tovarna brusnih izdelkov Swaty je letos povečala izvoz umetnih brusov na zahodna tržišča in tako zaslužila potrebne devize za nakup novih strojev. Do konca letošnjega leta naj bi samo na zahodno konvertibilno tržišče izvozili za okrog štiri milijone dolarjev. Lani so v tem podjetju izdelali več kot 5000 ton brusnih izdelkov, povečali produktivnost za 8,3 odstotka in prodajo na domačih in tujih trgih.

MARIBOR

Mariborska univerza ima v študijskem letu 1985/86 več kot devet tisoč študentov, od tega 5307 novih študentov v prvem letniku. V prvi letnik Visoke ekonomske komercialne šole se je vpisalo 1949 študentov, od tega 672 rednih in 1277 študentov ob delu. Na Tehniško fakulteto se je v prvi letnik vpisalo 1549 novih študentov, 1030 rednih in 519 slušateljev ob delu. Na Pedagoško akademijo se je vpisalo 658

RIBNICA NA DOLENJSKEM,
središče lesne in lončarske obrti.

novincev, na Višjo pravno pa 403 novih študentov.

MARIBOR

Podjetje Snaga je za 9 milijonov dinarjev kupilo posebno vozilo za odvoz napačno parkiranih osebnih vozil. Zanj so se v Mariboru odločili predvsem zato, ker je parkiranje tako neurejeno, da so omagali celo delavci milice. Z odvozom napačno parkiranih vozil bo začel „pajek“ okoli 20. oktobra, saj čakajo še „lisice“, ki pa so iz uvoza in jih ima še carina. Komunalna skupnost je tudi že potrdila ceno odvoza osebnega vozila. Ta je sedaj 3600 dinarjev, a se bo kmalu občutno povečala. K temu bo treba dodati še 500 dinarjev kazni za napačno parkiranje, tako da bo napačno parkiranje stalo voznika desetin mesečne plače.

MESTINJE

Vse leto že potekajo na Pristovskem polju pri Mestinju dela za pridobivanje novih obdelovalnih površin. Izvajalec del, celjski Nivo, sedaj regulira strugo potoka, utrjuje nabrežje in izsušuje močvirne površine. Do konca leta bo sta zgrajena še dva mostička. Že sedaj pa poteka dognojevanje površin, iz opuščenih perutninskih farme Hajnsko pa dovažajo na polje velike količine kurjega gnoja. Tako so na novo pridobljene kmetijske površine že zaživele.

PORTOROŽ

Pred spominsko hišo Cirila Kosmača na Stari cesti v Portorožu, ki postaja vse pogostejše središče kulturnega dogajanja v tem kraju, je piranska Mati-

Vsaka bazična skupina izvoli delegate, da zastopajo njihove koristi. Od šestih milijonov delovnih ljudi v državi je nad dva milijona delegatov — in takó vsaj občasno rešenih dela. Vsak sedmi Jugoslovjan je delegat. Skoraj vselej je glasovanje le obred za potrditev odločitve, ki je bila že zdavnaj storjena na višji ravni.

Stalno so spori zaradi premalo denarja. Birokracija in partija posežeta vedno znova vmes kot poravnavec, s tem pa izključita samoupravljanje. „Nas naredijo za odgovorne, odločajo pa vedno tisti na vrhu,“ je potožil član nekega delavskega sveta v Beogradu. Hrvaški list *Danas* je opisal manipulacijo takšne seje in je prišel do sklepa: „Samoupravljanje postaja burka.“

Titov sistem „socialističnega tržnega gospodarstva“ je nesmiseln ne le po imenu. Trga namreč, predvsem cen, ne določata ponudba in povpraševanje, ampak birokracija, ki s predpisovanjem cen, omejevanjem blaga posameznim kupcem in urejanjem deleža na dobičku izničuje sklepe podjetij.

Milijardne vsote, ponajveč tuja posojila, je Jugoslavija vtaknila v nesmiselne načrte, v podjetja, ki so medtem že zdavnaj prišla na boben ali pa zaradi malomarnega načrtovanja sploh niso začela obratovati.

Bile so zgrajene tovarne za sladkor, katerih celotna zmogljivost je skoraj dvakrat tolikšna kot žetev. 105 tovarnih proizvodov pletenine; večina jih je bila odprtih, ko je bilo že zdavnaj ugotovljeno, da blaga ni mogoče prodati.

V hrvaškem Obrovacu je nastal aluminijev kombinat, ker so geologi zašlutili v bližini nahajališče boksita. Ko je bilo podjetje zgrajeno, se je pokazalo, da so se strokovnjaki zmotili. Finančni direktor kombinata je za zapisnik izjavil, da so večino strojev in delavcev porabili za gradnjo brezplačnih razkošnih vil hrvaških funkcionarjev na otoku Pagu.

Neko podjetje za predelavo krompirja, ki je bilo pred dvema letoma odprto v republiki Bosna-Hercegovina s posojili Svetovne banke, ima že 2,3 milijarde dinarjev izgube in ne more plačati niti obresti, ker je zmogljivost izrabljena le do 40%. Razlog: manjka potrebne surovine — krompirja.

V Babušnici na bolgarski meji so krajevne oblasti preskrbele stroje za opekarno, ki pa za tamkajšnjo ilovico niso primerni.

V Kavadarcih, blizu grške meje, so zgradili za skoraj dve milijardi dolarjev ogromen kombinat za plavžarsko obdelavo železnega niklja za izvoz („Feni“), dokler niso direktorji opazili, da pred krajem železnega niklja, ki bi bil vreden izkoriščanja, sploh ni. Podjetje sedaj počiva.

Solni rudnik v Tuzli ne more zalagati trga s soljo, ker manjka vreč: podjetje „Jugoplastika“ jih rajši prodaja na Zahod pod ceno.

Pokrajina Vojvodina je lani izvozila sedem tisoč ton ječmena, za preskrbo lastne države so pa morali uvoziti tisoč ton za tristo milijonov dinarjev — plačljivih seveda v devizah.

CK KP Srbije je prišel po dolgem razpravljanju o gospodarski nespameti do spoznanja: „Gram oblasti tehta več ko pol kile možganov.“ Nasvetov, kako krizo prebroditi, ne manjka. Vsak partijec v Jugoslaviji misli, da lahko razpravlja o gospodarskih vprašanjih. KPJ se ne more sprijazniti z zasebnim gospodarstvom, ki postavlja — po njenem mnenju — oblast komunistov vedno znova pod vprašaj. Kmetje ne smejo imeti več kot deset hektarjev, za umetna gnojila in semena morajo plačevati višje cene ter ne smejo svojih proizvodov prodajati zasebno.

Rešitve nujnih vprašanj ne išče ne državno vodstvo ne partijski vrh, oba sta povsem zaposlena z zagotovitvijo svoje oblasti. Zahod hoče preprečiti, da bi bila ta neuvrščena država odvisna od Moskve, Vzhod pa se boji pri njej vpliva Zahoda. Tudi če je Jugoslavija že zdavnaj na bobnu, bo zaradi ravnotežja v svetovni politiki denar še naprej pritekal.

DER SPIEGEL, Hamburg, 2. sept. 85/142—154.

Pri komunističnih partijah, ki so na oblasti, vključno pri jugoslovanski, je opaziti, kako zares nemogoče je potem, ko je marksistični gospodarski nauk odpovedal, narediti pravilne sklepe.

Jugoslavija ne bo nikdar dopustila zasebnih industrijskih podjetij in ne bo nikoli naklonjena uspešnim zasebnim kmetijskim gospodarstvom, tako imenovanim „socialističnim farmerjem“, kot so povedali njeni funkcionarji.

To vztrajanje na togih marksističnih načelih pa utegne imeti za posledico, da ne bo mogla Jugoslavija v doglednem času računati na zboljšanje svojega gospodarskega položaja, pa tudi ne na opazno skrčenje dolgov.

Sicer pa to jugoslovanski gospodarski znanstveniki pogosto priznavajo. Eden od teh je pred kratkim izjavil, da je ena največjih svetovno-nazorskih zaslepljenosti jugoslo-

vanskih komunistov njihova kmetijska politika. Kmetov sicer niso mogli kolektivizirati, tudi pa jim niso dovoliti svobodnega združevanja v smislu zahodnih zadrug in niti niso pripravljeni, da bi jim najvišjo mejo zemeljske posesti, 10 ha, dvignili, čeprav so to pogosto obšli.

Takšno zavračanje slehernega pametnega ravnanja v gospodarstvu iz strahu, da ne bi izgubili oblast, ima lahko težke družbene posledice. Brez ozira na vprašanje, kako dolgo bo jugoslovansko prebivalstvo še pripravljeno prenašati očitno napačno gospodarsko politiko, se stavlja vprašanje o odplačevanju dolgov. Če mora iti vsako leto nad 20% trdnih izkupičkov iz izvoza le za obresti in je na leta dolgo komaj možno misliti na odplačevanje dolgov, utegnejo občani lepega dne to breme občutiti kot pretežko.

FRANKFURTER ALLGEMEINE
ZEITUNG, Frankfurt, 25. sept. 85/12.

NARAŠČAJOČE NEZADOVOLJSTVO V JUGOSLAVIJI

Jugoslovani se srečujejo s starimi težavami, to je s padajočo vrednostjo plač in naraščajočimi cenami, z okoli 80% inflacije in pričakovanjem zime, ki grozi zaradi pomanjkanja deviz (v nasprotju z lanskim letom) z zopetnimi omejitvami toka in drugimi težavami.

V Beogradu ima človek vtis, da v občanah, ki so se doslej z marsičim sprijaznili z angelsko potrpežljivostjo, počasi, a stalno le narašča nepotrpežljivost in nevolja. Režim, ki po starem kopitu še kar naprej proizvaja politično „platformo“ in eno resolucijo za drugo, ter upa, da bo s tem gospodarske težave rešil, žanje za svoje razglase posmeh in zasmeh. Nihče več ne jemlje uradnih trditev resno, niti tisti, ki te trditve proglašajo.

Naraščujoče nezadovoljstvo si daje duška v vedno pogostejših stavkah, še posebno v stavkah iz nejasnih, bolj iz nerazporejenosti izvirajočih vzrokov. Število stavk, tako je neuradno slišati, naj bi bilo letos že doslej znatno višje kot lani. V Splitu naj bi bile stavke združene s protirežimskimi manifestacijami, o katerih pa ni nihče poročal. Celó dobro plačani pristaniški delavci v Kopru so začeli stavko, katere vzroki niso bili nikdar pojasnjeni.

Del funkcionarjev kaže v tem položaju, ki je vedno bolj napet, malo srečno roko. Pred nekaj dnevi so napovedali zvišanje cen, med drugim za cigarete, z izrecno utemeljitvijo, da je to potrebno, ker ni v zvezni blagajni nič več denarja. Občani so si zato ogledali izdatke zvezne vlade malo od bliže in ugotovili, da se npr. že nekaj mesecev, tako kot v „dobrih starih časih“ pod Titom, v Beogradu spet pojavlja skoraj vsak drugi dan kakšen državni gost, ponajveč iz afriških ali azijskih držav, kakšna jugoslovanska delegacija pa kroži po tistih deželah. Občani se sprašujejo, ali ne bi bilo mogoče voditi zunanje politike z manjšimi stroški in v tesnejši povezavi z neposrednimi državnimi koristmi.

čna knjižnica pripravila srečanje s primorskim pesnikom Cirilom Zlobcem. Najprej je dolgoletni pesnikov prijatelj Tone Pavček predstavil novo zbirko Zlobčevih Novih pesmi, ki jih je izdala Cankarjeva založba, pesnik je prebral nekaj pesmi, zatem pa so ob njegovi 60-letnici in v okviru občinskega praznika odprli še razstavo o delu in življenju Cirila Zlobca. Gre za dela — pesmi, članke, eseje, njegove prevode, prevode njegovih del, kritike, intervjuje in drugo publicistično gradivo, fotografije, dolg seznam priznanj in nagrad, ki jih je prejel.

RADOVLJICA

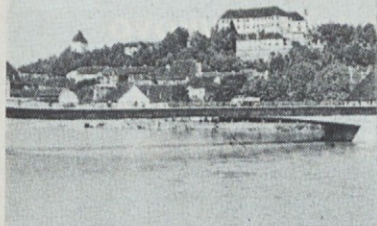
Na mednarodnem sejmu Moda v svetu v Beogradu je radovljiška Almira dobila kopico priznanj, največ od vseh razstavljalcev. Med drugim je Almira dobil srebrno košuto za moško kolekcijo ter zanj posebno diplomu Vesna Gaberščik-Ilgó. 780-članski kolektiv kljub težkim gospodarskim razmeram dobro gospodari. V devetih mesecih so količinsko proizvodnjo povečali za 20 odstotkov, dohodek za 84, zaloge izdelkov so se zmanjšale, povprečni osebni dohodek pa je znašal 41 tisočakov. Izvoz bodo do konca leta povečali za 20 odstotkov. Še boljše rezultate pa pričakujejo v prihodnjem letu zaradi novih strojev iz Zahodne Nemčije.

SLOVENJ GRADEC

V cerkvi Sv. Duha v Slovenj Gradcu so v oktobru odprli razstavo arhivskih listin stare mestne bolnice in obdobja od 14. do 16. stoletja. Razstavo sta pripravila pokrajinski muzej iz Maribora in domača kulturna skupnost. Po otvoritvi so pripravili koncert renesančne in baročne glasbe.

STOPERCE

V tem kraju v zahodnem delu Haloz so kmetje pred pol letom ustanovili kar šest pašnih skupnosti. V njih je 25 kmetov združilo svojih 173 hektarov pašnikov, ki so jih za pašo primerno uredili. Že po pol leta pa so pokazali odlični rezultati, saj se je občutno povečala mlečnost krav, pa tudi čreda je čedalje večja. Mlečnost krav se je dvignila na 1800 litrov na leto pri vsaki molznici, kar je za tako kratek čas izreden napredek. Boljše in večkratno

izkoriščanje pašnikov pa je pokazalo, da lahko hektar hribovitih Haloz napase več kot eno samo kravo. Zdaj se v stoperskih skupnostih pase že okrog 280 krav, kmetje pa še pravijo, da bodo čredo razširili. Kar naenkrat se je pokazalo, da bodo svoje hleve, ki so doslej zadostovali, morali še precej povečati.

ŠTORE

V podjetju Valjarna Železarne Štore je stekla proizvodnja na obnovljeni grobi progi. S posodobitvijo so v veliki meri odpravili težko fizično delo in slabe delovne pogoje, to pa bo imelo za posledico tudi manj delovnih nesreč, zmanjšano porabo energije in večjo kakovost valjanih izdelkov. Rekonstrukcijo so opravili med rednim remontom v predvidenem času, za kar imajo zasluge Ingrad in vzdrževalci Železarne. Posodobitev obrata je stala 100 milijonov dinarjev.

STRAŽA PRI NOvem MESTU

Slovenijales iz Ljubljane, ki vedno bolj pogloblja poslovne stike s kitajskimi podjetji, je omogočil uvajanje in strokovno izpopolnjevanje dvema skupinama iz te velike azijske države. Ena skupina se je izobraževala v cerkniškem Brestu druga pa v straškem lesnem kombinatu Novoles. Program izobraževanja sta sestavila Slovenijales in Novole, trajal pa je en mesec. Kitajci so pri Dolenjcih naleteli na dober sprejem, predvsem seveda v obeh tovarnah, saj so jim naši slovenski strokovnjaki skušali čimbolj pomagati, da bodo uspešni pri svojem delu v pekniški tovarni Biiying.

Ena najvažnejših pridobitev v potitovskem času je, da lahko v časopisih in revijah vedno bolj odkrito pišejo o neprijetnih stvareh. To ni prišlo samo od sebe, marveč se je za to treba zahvaliti pogumu, trdovratnosti in spretlosti jugoslovanskih časnikarjev, posebno v Beogradu in v Sloveniji. Javno mnenje v Jugoslaviji je postalo neke vrste nadomestilo za zamujeno graditev demokratičnih družbenih ustanov, kar režim sam priznava. Pogosto so časnikarji pri tem deležni s strani funkcionarjev divjih odgovorov.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 5. okt. 85/6.

CERKEV IN OBLASTI

Jugoslovanske oblasti pogosto poudarjajo, da si želijo s katoliško Cerkvijo boljših odnosov. A kako naj do tega kdaj pride, če pošiljajo vedno znova v zapor ljudi od Cerkve z obrazložitvami, ki mejijo na pustolovščine?

Pred kratkim sta bila obsojena na zaporne kazni dva laična brata jezuitskega reda v Črni gori, ker sta zabranila pijanim domačim turistom dostop do nekega samostana. Zaradi opitih ljudi bi kazensko sodstvo morebiti še ne šlo pokonci. A laična brata sta prišla v besedni spor z vodjem skupine, nekim upokojenim častnikom. To pa se oblastem ne zdi dopustno.

Zakaj ne? Oblasti gledajo na verni del občanov navzdol, kakor na plast nižje stopnje in manjših pravic. Tako se zgodi, da neki sodnik v Zagrebu označi dejstvo, da mnogo študentov obiskuje cerkev, za škodljivo in da visoki partijski funkcionarji uporabljajo zaničljivo besedo „farj“.

Jugoslovanska država bi bila pripravljena s katoliškimi škofi ravnati uslužno. A predsednik jugoslovanske škofovske konference kardinal Kuha-rić državnim oblastnikom vedno znova pove, da se mora njihovo spoštovanje začeti spodaj: pri ravnanju z verniki in župniki.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 7. sept. 85/12.

DRUŽINA:

STVARI NA PRAVO MESTO

Pred časom so na Reki splavili ladjo za tujega kupca in ob tem se je menda zgodilo nekaj nezasišanege, celo protisocialističnega in protisamoupravnega: v skladu z zahtevo kupca so opravili verski obred, ki so mu lahko sledili tudi ladjedelniški delavci.

Nekateri posamezniki in del tiska se je že takrat ob tem zgražal... Vendar pa se je k temu dogodku pred dnevi spet vrnil neki sodelavec glasila zelo pomembne družbenopolitične organizacije. Pisca so zmotili tudi drugi dogodki, med njimi celo neka nova maša, ob kateri so bili postavljeni mlaji in slavoloki in pripravljena „kraljevska gostija za več sto ljudi“. V en koš je zmetal spomenike nacističnim oficirjem in verske obrede, vero v moč socialističnega samoupravljanja, vero v čarovnice in vero v „boga“.

... je treba spomniti, da vedo številni udeleženci NOB povedati, kako so med vojno cele partizanske čete s svojimi komandanti vred po hribovskih cerkvah bile pri maši. Partizanska glasila so med vojno prinašala božična voščila z željo po miru in svobodi. Tedaj torej očitno ni nihče menil, da vera v Boga spodkopava druge „vere“: v svobodo, v pravičnost, v mir... In še nekaj let po vojni je božič ostal dela prost dan... V hudih vojnih časih in še po njih ni torej nikogar pretirano motila javna navzočnost krščanske vernosti v naši družbi...

Bučna glasba v nočnem lokalu, drobicev kamenja na sosedovem dvorišču, hrupna avtocesta, smrad razširjajoča prašičja farma ali zdravju škodljivi tovarniški dim so menda za okolje veliko večja nadloga, kot je za neverujoče kakšen javen verski obred ali praznično pritrkavanje zvonov. Zato postavimo že enkrat za božjo voljo stvari na pravo mesto!

DRUŽINA, Ljubljana, 1. sept. 85.

france bevk

kaplan martin čedermac

to osrednje bevkovo
delo je bil odziv na
fašistično zatiranje
beneških slovencev

Italijanska oblast v Beneški Sloveniji prepove rabo slovenščine tudi v cerkvi in pri verouku. Šestdesetletni kaplan v Vrsniku Martin Čedermac se temu upre. Zato mora na zagovor v Čedad. Tu spozna, da ga je ovadil Žef Klinjon, ki je hodil k njegovi sestri.

Nekega večera naleti Čedermac na večernem sprehodu na Klinjona. Vpraša ga, kaj je delal zadnjič v kaplaniji. Ta odgovori, da je prišel zaradi neke listine, ker je hotel prositi za določeno službo, pa da se je potem premislil.

Prej je Žef le slutil, kaj tiči za kaplanovim žgočim pogledom, zdaj mu je bilo jasno. Katina ga je bila oni dan srečala na vasi, a mu nič ni povedala, le oči so ji govorile. Bil je vendarle presenečen, za hip mu je vzelo besedo.

„Saj res,“ je zategnil in s paličico udaril po veji, da je suho listje zletelo na tla. „Zdaj se spomnim. Prišel sem zaradi neke listine, da bi mi jo izstavili. Prosim sem hotel za neko službo. Pa sem si potem premislil . . .“

„Prav,“ mu je Čedermac rezko segel v besedo. „Tokrat zaradi neke listine. Kaj pa druge krati?“

Žef Klinjon mu ni odgovoril. Od nejevolje se mu je spačil obraz. Levo oko se mu je rahlo zaprlo in grozeče sovražno zasijalo skozi veke.

„Torej ne veš?“ Čedermac ni več zadrževal srda, glas mu je zrasel v višino, trdo je zgrabil za palico. „Jaz pa vem. Mislim, da se ne motim. Rečem ti, Klinjon, ne hodi več v mojo hišo, razen po uradnih opravkih. Ali si slišal? In še po uradnih opravkih ne tedaj, kadar me ni doma. Ali si slišal?“

Stopil je s steze in mu dal prosto pot.

„Slišal,“ je rekel Žef zamolklo. „Dobro sem slišal, saj nisem gluhi. Ne bo me več, ne bojte se!“

Med zadnjimi besedami, ki jih je izgovoril pritišno, z grozečim glasom, je že odšel po stezi.

Čedermac je razburjen, s pomračenim obrazom gledal za njim. Osramotil ga je in preplašil, zakaj boji se ljudi. Hkrati se je zavedal, da si je nakopal brezmejno sovraštvo. Pa mu ni bilo žal. Naj le ve, kaj misli o njem! Sicer si bo domisljal, da ni človeka, ki bi se mu upal pljuniti v obraz. Fej!

Sedel je v suho travo nad stezo, se z rokama oprl na palico in se zazrl v mrak, ki je legal nad dolino.

Tisto jutro je hladna sapa vela čez pobočja. Med mašo so se Čedermacu začele tresti noge, da se je moral osloniti na oltar. Mrzel val, ki mu je šel po telesu, je kmalu uplahnil, da je lahko domaševal.

Po zajtrku se je znova počutil krepkega. Stopil je za hišo, ko je nenadoma zaslišal cepetanje bosih nog. Mimo cerkve je na vso moč tekel deček, ki je bil ves zardel v obraz, pot mu je tekel po licih.

„Ivanic!“ ga je poklical. „Kaj pa je?“

Deček se je ustavil in se ozrl kvišku.

„Doma so naročili, da takoj pridite,“ je povedal zasoplo. „Mati je slaba . . .“

Čedermacu je kri pomrznila po žilah, udje so mu otrpnili, skoraj bi mu bila knjiga pala iz rok.

„Ali je tako hudo?“

„Ne vem. Le tako so mi naročili. Da takoj pridite, so rekli.“

Saj to je že pričakoval, a še ne tako hitro, ne že danes. Če ga kličejo s tako silo, mora biti že hudo, blizu konca . . .

Preden je Ivanic utegnil popiti kavo, ki mu jo je dala Katina, je že stal s palico v veži.

Hitel je po bližnjici, še ta se mu je zdela predolga. Zdaj bi se mu zdela predolga vsaka pot, naj bi bila še tako kratka. In ni čutil niti sence tiste slabosti več kot med mašo, napenjal je vse telesne in duševne sile. Stopal je tako naglo, da ga je deček le stežka dohiteval, zdaj pa zdaj je moral teči. Vso pot ni spregovoril. Vsaka druga misel se je umaknila misli na mater. Čustvoval je in se pogrezal v podmolčko bojazen in bridkost.

Zagledal je vas, tedaj je tekel po ozkem klancu, ki je vodil od gozdiča do suhe struge hudournika.

Brata je našel pred dvoriščnimi vrati.

„Bepac, ali je hudo?“

Da, hudo je. Saj to bi bil lahko sklepal že po njegovem zresnjem obrazu.

„To ni mogoče, to ni mogoče,“ si je ponavljal, ko je stopal po lesenih stopnicah na mostovž.

Obstal je pred kamro in prisluhnil, kakor da se boji takoj vstopiti. Obšla ga je taka slabost, da ni mogel dvigniti roke in pritisniti na kljuko. Na uho mu je prihajala težka sapa in vzdih, kakor da kdo zadržuje bolečino.

Vstopil je s tihim korakom, kakor da se boji motiti, in obstal za vrati.

Svakinja, ki je sedela ob postelji, ga je pogledala s solznim pogledom. Dvignila se je in mu tiho stisnila roko. Zdelo se je, da mu je hotela nekaj reči, a je nato molče odšla iz kamre.

Tega se je Čedermac komaj zavedel, pogled je upiral v mater.

Bilo mu je v trenutku jasno, kako je z njo. Koščena, blede, sinjkasta lica, a oči, kakor da so ji zagrnjene s sivo tančico; v dnu zenic ji je gorela poslednja iskra življenja.

Ob tem pogledu ga je obšla taka dušna stiska, da je glasno zastokal; ni se vzdržal drgeta.

Toda ni se ganil, ni spregovoril, kakor da se boji motiti bolnico.

Slišala ga je, ko je vstopil. A četudi bi ga ne bila slišala, bi čutila, da je v kamri.

Počasi, z muko je premaknila glavo in ga pogledala z na pol ugaslim pogledom. Poskusila se mu je celo nasmehniti, kakor vselej, kadar jo je obiskal, a se ji ni posrečilo. Le nekaj rahlega, komaj zaznavnega ji je spreletelo upali, mrliški obraz in takoj ugasnilo. Tako kot huščne svetle žarek prek mračne pokrajine. Le s težavo je odpirala veke, ki so ji lezle vkup kakor za večno spanje, in ga ni nehala gledati. Prsi so se ji burno dvigale pod odejo.

Po prstih je stopil do postelje in se nagnil nad njo.

„Kako je, mati?“

Zdelo se je, da se je zopet hotela nasmehniti. Trudila se je, da bi spregovorila, a ji je le nerazločno grgranje prišlo iz grla. Stresnila je z glavo, kakor da bi hotela dopovedati: Ne morem!

Suha, žilnata roka, ki je ležala na odeji, mu je namignila, naj sede.

Ubogal je. Sédel je k postelji in prijel mater za roko.

Njeni suhi prsti so se ga nemirno dotaknili, tiha blaženost se ji je razlila po obrazu.

Bil je ganjen, nekaj časa ni mogel dvigniti oči, opazoval je njeno roko. Bilo je prvič, da jo je tako pozorno ogledoval. Z njo ga je družilo tisoč spominov. Nehoté mu je prišlo, da jo je božal. V življenju si nikoli nista izkazovala tiste nežnosti, ki sta jo čutila drug do drugega. Zdaj mu je to prišlo samo od sebe . . .

Preteklo je nekaj minut v popolnem molku.

Moj Bog! To telo, ki je tako dolgo hodilo po svetu, je bilo zdaj brez moči.

Včasih jo je popustila bolečina, tedaj je ždela kot na pol v nezavesti. Bila je izmučena, predbmrten spanec ji

VINTGAR, tesni Radovne, kakih 60 metrov izjedeno korito severozahodno od Bleda

je legal na oči. In kakor da njen duh neprestano preži v bojazni, da ne bi za zmeraj zaspala, se je zdaj pa zdaj zdrznila, veke so se ji odprle, oči so ji za trenutek zagorele v prejšnjem ognju. Samo za trenutek, že ji je mrak znova zastrl zenice. Kazno je bilo, da se z vso silo upira blodnjam, ki so ji prihajale.

„Kaj je, mati?“ se je oglasil. „Ali hudo trpite? Ali česa želite?“

Ni mu mogla odgovoriti. Le z roko je naredila znamenje, da ničesar ne potrebuje.

Začelo jo je dušiti, tedaj so se njeni prsti krčevito oprijeli sinove roke.

Nenadoma, kakor strašno prebujena od neke misli, mu je pogledala naravnost v obraz, ustnice so se ji za spoznanje premaknile. Kazalo je, da bi mu bila rada nekaj povedala.

Nagnil se je nad njo, z ušesom tik njenih ust, da bi jo slišal.

Njene besede so bile rahle kot dih, kakor so ji iz sanj prišle na jezik. Njihov smisel je ujel bolj s slutnjo kakor s sluhom.

„Martinac! Sveti oče so naši sveti Materi jezik odrezali . . . To ni pravično . . . To ni dobro . . .“

Samo to, z izrazom dušne bolečine na obrazu, in nič več.

Čedermaca je obšla vročina po telesu. Ali se materi blede?

In vendar se ji ni bledlo. V tem trenutku so ji bile oči čisto jasne, duh buden. Dolgo zadrževane besede so ji prišle iz dna osuple duše.

Tedaj, ob materi, niti za hip ni bil pomislil na bridkosti zadnjih dni. Zdaj so mu zopet zajele dušo. Če bi bil zapisal vse trpke besede, ki jih je slišal te tedne, bi bila nastala najgrenkejša knjiga. Spomnil se je starca, ki ga je pred nekaj dnevi pripravljajal za večnost. Kako se je

Čedermaca je obšla vročina po telesu. Ali se materi blede?

trudil, da ga je za silo potolažil, preden je stopil pred večnega sodnika. In zdaj mati . . .

Če bi mu bila to rekla kdaj prej, bi se bil zgrozil do dna duše. Zdaj se ji ni čudil. Zdaj se ničemur več ni mogel čuditi. Koliko je pretrpela v samotnih urah razmišljanja, da so ji tik pred smrtjo vzgorele te besede! Ona, ki je nekoč kaznovala svoje otroke, če so le sveto podobico vrgli na tla.

Obšla ga je taka bridkost in jeza, da so mu solze stopile v oči. Jezus, saj se je oglašalo še v njem, vsak dan glasneje, četudi se je krotil!

Vendar materi ni mogel in ni smel pritrditi. Že zaradi tega ne, da ne bo zagrenjena in razočarana zapustila življenja.

Kako ga je gledala, gledala s poslednjimi močmi! Zdelo se je, da ga izziva, naj ji odgovori. Kaj praviš ti, moj sin, posvečeni služabnik Gospodov?

„Ne, mati,“ je rekel nežno, s tresočim se glasom. „Sveti oče niso vedeli. Verjemite — nalagali so jih! Izvedeli bodo resnico in popravili zlo . . . Saj sveti oče tega ne morejo dopustiti,“ jo je uverjal z njenimi lastnimi besedami.

Saj ni lagal, ni se prenarejal. Verjel je v to, ker je hotel verjeti.

Poslušala ga je napeto in pridrževala dihanje. Senca predsmrtnega nsmeha ji je zopet hušnila prek obraza. Začelo jo je dušiti v grlu, dolgo je lovila sapo.

„Saj verjamem,“ je slednjič zašepetala. „Bog naj mi odpusti! Napravi križ, Martinac!“ ga je s svojimi šibkimi močmi zgrabila za roko. „Martinac!“

Bilo je v srce pretresujoče. Čedermaca je stiskalo za grlo. Sklenil je roke, izšepetal molitev, nato naredil križ nad njo, kakor da jo odvezuje grehov.

Pomirila se je. Na lica ji je leglo za senco vedrosti. Zdelo se je, da so jo popustile tudi bolečine.

Gledala ga je z izrazom, kakor da ji znova vstaja rahel

dvom v srcu. Znova se je vznemirila. Izraz oči, kakor da se je nenadoma spomnila nečesa, kar bi bila skoraj pozabila.

„Martinac, umrla bom,“ je dahnila. „Zdaj boš ostal sam na svetu.“

Še vedno je skrbela zanj. Saj je znal ceniti njeno skrb, toda do dna jo je spoznal šele ta trenutek. Da, sam ostane na svetu. Priznal si je, da ga je bilo strah te osamljenosti. Toda ni smel kazati svoje ganjenosti in potrnosti.

„Tudi jaz sem že v letih in bom kmalu umrl,“ je božal njeno roko. „Ne bom doživel take starosti kot vi, mati. Potem se bova zopet videla. V nebesih se bomo razgovarjali v vseh jezikih in tudi po slovensko. Tega nam nihče ne bo branil; nihče, mati. Tam bomo vsi enaki. Tam boste zopet peli . . . Ali se spominjate, kako ste nekoč peli nam, otrokom?“

Da, gotovo se je tega še spominjala, a mu ni odgovorila. Kaj so bili zanjo spomini v tem hipu! Le rahlo, kakor da s tem pritrjuje njegovim besedam, mu je stisnila roko . . .

Gospod Martin se ni ganil od njene postelje, ni čutil ne utrujenosti ne lakote.

Prišla je mati Katina, tiho jokala za vrati, pred večerom je zopet odšla.

Bolnica se je ves čas težko bojevala s sapo. Da bi ji olajšal bolečino, jo je obrnil z obrazom proti oknu.

Skozi zaprašene šipe je zdaj pa zdaj zastrmela v jesensko sonce, ki se je medlo pretakalo čez pobočje, v drevje, ki se je zgibalo v sapi.

Čedermacu se je neizmerno smilila. Sočutje mu je zamamilo vse druge občutke. Misel se mu je tu pa tam pomudila le pri kakem spominu, ki je bil združen z materjo. Minute so mu potekale v tihih molitvi. Ni več molil, da bi mu Bog še ohranil mater; storiti bi bil moral čudež. Prosil ga je, naj jo čimprej reši trpljenja.

Znočilo se je. Brlevka je medlo gorela, sence so trepetale na stenah. Zunaj je šumelo listje, zdaj pa zdaj je veja udarila ob vejo.

Včasih je zadremal, molitev mu je umrla na ustnicah in se je izgubila v tihoto. Bil je do kraja izmučen. Kadar koli je potišala materina sapa, se je zdrznil in preplašen odprl oči. Še je živela . . .

Občutil je žejo, v grlu ga je žgalo od suhote, a se ni dvignil, da bi popil kozarec vode.

Z materjo sta se sporazumevala le še z znamenji. Da bi ga ne mučil spanec, se ji je zazrl v blede obraz. Znova ga je obvladala čudovita nežnost do nje.

V medlem svitu so mu ustnice venomer trepetale, kakor da tiho, vročično izgovarja misli.

Od njenih poslednjih besed pa do te minute je preteklo le nekaj ur, a njemu se je zdelo, da so minila dolga leta.

Nehote se je spomnil tistega dne, ko je v črnem talarju stal pred njo, a ona ga je zgrabila za roke: „Martinac, preudari, še je čas . . .“ Rada bi bila imela sina duhovnika; a tisočkrat žal in hudo bi ji bilo, če bi bil nevreden služabnik Gospodov. Tega mu ni rekla, bral ji je v očeh. Odločil se je. Tedaj mu je iz globoke hvalenosti poljubila roko, prvič in zadnjič v življenju . . .

In pozneje, ko je bil še mlad, poln življenja, in ga je zli duh vabil na stranska pota. Saj je bila komaj misel, komaj garešen pogled, a mati ga je videla do dna. Tre-soča se je stala pred njim: „Martinac, ali nisi prisegel Gospodu?“ Zavedel se je, se osramočen oprl na steno in se razjokal.

Vse mu je dala; ni skrbela le za njegovo telo, bala se je tudi za njegovo dušo.

In kakor da ji iz hvaležnosti vrača tisti davni poljub, je zdaj pritisnil ustnice na njeno uvelo roko. Bila je skoraj mrzla.

Popustila ga je potrtost, ki ga je prej mehčala in mu izvajala solze. Sedel je kot omrtvičen, ji gledal v obraz, na posinjele ustnice; kakor da od trenutka do trenutka pričakuje njenega poslednjega diha.

Zadremal je.

V dremavici je zaslišal dolg vzdih, nato še enega. Potem je bilo vse tiho.

Preplašen je odprl oči in pogledal bolnico. Ležala je vznak. Zdelo se je, da je hotela dvigniti roko do glave, a ji je obstala na prsih.

„Mati!“ jo je poklical. „Mati, slišite!“

Pogledala ga je še enkrat z odsotnim, začudenim pogledom, kakor da se je zastremela že z onega sveta.

Čedermac je planil k vratom in na hodnik. Poklical je družino, ki je spala . . .

Mati je umrla šele proti jutru.

Gospod Martin je že dolgo čutil, da mu pojemajo telesne moči in se ga kdaj pa kdaj loteva mrzlica. Posušil se je bil ko trska, obraz se mu je nagubal, toda bil je močne narave, pomagala mu je tudi železna volja, da se je vzdržal na nogah.

Po materini smrti bi ga bilo skoraj zlomilo. Noge so se mu tresle, le s težavo je opravljal službo, vzelo mu je spanec, lotevala se ga je mrzlica. Jedi niso imele okusa, občutil je le veliko žejo. Razburjal se je za vsak nič, vendar se je moral krotiti, a hkrati je vedno bolj občutil krvavečo bolečino pri srcu. Bilo mu je, kakor da mu srce neizmerno veliko in težko visi v praznem prostoru in se bo vsak hip utrgalo.

Ali je zbolel? Ali je res zbolel?

Vpraševal se je z začudenjem in grozo. V življenju je bil le redko bolan, same neznatne slabosti. Misel, da bo kot nebogljen starec Bog ve koliko časa priklenjen na posteljo, mu je bila nadvse težka. Spoznal je, da telesne izčrpanosti, ki ga je obhajala, ne bo mogoče premagati le z močjo svoje volje. Treba bi bilo več, mnogo več . . .

Legel je vsak dan po maši in ni vstal do naslednjega dne, razen po najnujnejših opravkih. Užival je le malo. Katina mu je kuhala pomirjevalne in krepilne čaje.

„Ali si bolan?“ Dekle je preplašeno strmelo vanj. „Ali naj koga pokličem?“

„Saj nisem bolan,“ je odgovarjal osorno. „Kdo pravi, da sem bolan? Le nikomur tega ne pravi! Utrudilo me je, zelo me je utrudilo, potreben sem počitka. Če kdo vpraša po meni, reci, da počivam, in takoj me pokliči!“

Katina si ni upala ugovarjati. Bila je je sama skrb.

Z materino smrtjo se je sama po sebi izravnala napestost, ki je prej vladala med njima. Čedermacem bi-stremu očesu ni ušlo, da Katina ni žalovala le za materjo, ampak istočasno tudi za svojo ljubeznijo. Klinjon jo je najbrž pričakal kje na klancu in za vedno razdril njene sanje. Saj se mu je smilila, ki je bila ranjena do dna duše in ji tiste dni niso nehale teči solze; slednjič se je uravnovesila in se topo vdala. Prej kakor je Čedermac pričakoval. Postala je postrežljiva in skrbna kot nikoli prej. Zavedala se je svoje odvisnosti od njega.

Čedermacu se ni sanjalo, da ga bo materina smrt tako globoko potrla. Bila je tista poslednja kaplja, ki mu je zrušila ravnotežje. Ko je ležala na mrtvaškem odru, in še potem, je izgubil čut za čas. Bilo mu je, kakor da visi v praznem prostoru in se je še sonce ustavilo na nebu, ne le žepna ura, ki jo je pozabljal navijati. Bil je kot drevo, ki so ga zločinsko zasekali in nato pustili, da izceja svoje najboljše sokove.

Ležé na postelji je boljčal v strop, kakor da vrta v mrak nekaterih ugank, ki jim ni mogel do živega. Potil se je, znoj je še huje črpal moči, a hkrati ga je navdajalo omotično ugodje. Kdaj pa kdaj se ga je loteval spanec, da so se mu same od sebe zapirale veke. To, kar ga je objelo, ni bilo spanje, bilo je mučno stanje med blodnjami in bedenjem. Prej jasne misli so se mu trgale v drobce, se mu spreminjale v pošastne podobe, v gro-

BRISANKOVO OKNO v bližini Bleda.

zotne predstave, kakor bi si jih ne mogla izmisliti še tako živa domišljija.

Bil je beli dan, zunaj je sijalo sonce, a njemu je bilo, kakor da je soba prepredena s sivo pajčevino. Videl je Katino, dobro se je zavedal, da stoji ob njem, vendar se mu je izmikala v neznansko daljavo. Kdaj pa kdaj se mu je zdelo, da stoji ob postelji neka čisto tuja ženska in ga gleda s plahimi, žalostnimi, vprašujočimi očmi. Le kadar je spregovorila, se je znova zavedel, da je ona.

Kaj ni bil prišel Potokar in sedel ob njegovi postelji? V posameznih trenutkih se mu je zdelo, da ga gleda le iz mučnih sanj, iz katerih se ne more prebuditi. Da, bil je on; izdajali so ga redki lasje nad čelom, v neznano misel zabodeni pogled. Kaj misli? Le naj kadi cigaro! Saj njemu ne more škodovati. Ne, saj ni bolan. Kdo pa mu je to natvezel? Gotovo Katina. Truden je. To je le trudnost. Naj mu nikar ne govori o boleznih, če se mu noče zameriti . . .

Govoril je z drhtečim, pojemajočim glasom, a se je bal, da govori le iz mrzlice, in je z muko tehtal besede. Ni rekel nemara kake neumnosti? Saj bo rajši molčal in poslušal.

Govoril je Potokar; tako jasno, razločno, preudarno, kakor da bere iz knjige. Poslušal ga je napeto, natezal duha, da bi mu ne ušla niti beseda. Toda duh mu je bil izmučen, tako zmeden, tako nezanesljiv, da je sicer lovil besede, a jih ni mogel sproti zadosti naglo vezati v misel.

Potokar je odšel, ob postelji je ostala prazna stolica, besede so obvisle v zraku. Čedermac se je trudil, da bi jih ujel, jih razvrstil v smisel, a od izmučenosti, od vročice, ki mu je objemala telo, so se mu zapirale oči. Še na pol v spanju so mu besede vstajale iz spodnje zavesti, da se je z njimi mučil kakor s sanjskimi podobami.

Misli se mu še nikoli niso zdele tako žive, tako otipljive kot zdaj; vsaka je dobila čisto razločno podobo, ki mu je ostala pred očmi. Predvsem črna roža, ki jo je trgjal z roko, a mu je vedno znova vzcvetala iz mraka.

Pred duševne oči, ki so mu bile zamaknjene nekam v zmedene sanje, mu je stopila mati. Saj se mu je že večkrat prikazala, a nikoli tako živa, s takim posebnim izrazom v očeh in na obrazu; vsa taka, kakor takrat, ko je bila tik pred smrtjo izrekla tiste besede. Trudil se je, da bi jo zgrabil za roko in jo vsaj z dotikljajem zopet potolažil.

Nenadoma mu je bilo, kakor da drži za trdo, koščeno roko starca, katerega je pred dnevi spovedoval. Zdrznil se je, kakor da ga je obšla mrzla groza, vendar ga ni izpustil. Ne sme ga izpustiti. Kakor da ga s tolažečo kretinjo vodi pred večno sodbo. „Bog, odpusti mi hude besede, saj še meni prihajajo na ustnice . . .“

Pa saj je bila nazadnje le roka kovača Vanca, ki mu jo krepko stiska. Za cerkveno bandero držita, med petjem litanij ga nosita proti množici. Z njima je stara ženica, s črno ruto in belim obrazom, in ženica poje ganljivo pesem. Izgine bandero, kovač Vanc in črna množica, pesem se spremeni v besede: „Če bi me pustili pred nadškofa, bi mu rekla: Lei non è più il nostro pastore. Lei è

CERKEV SV. JANEZA stoji na severni strani odtoka Bohinjskega jezera in je neverjetno skladno vključena v okolico.

il nostro traditore . . .“ („Vi niste več naš pastir. Vi ste naš izdajavec.“)

Zdrnil se je. Žive besede so ga za trenutek priklicale v zavest. Znova se je pogreznil v omotico. Pred njim je stal mož, ki se z veliko, trdo roko bije na prsi, da odmeva: „Kri sem dal, a jezika ne dam . . .“

Prizori in besede so se mu porajali drug za drugim; zmedeno, neurejeno, a vendar bolešno živo. Podobe so se spajale, se trgale, se potapljale v mrak, iz katerega so znova vzcvetale in se spovračale . . .

Zdelo se mu je, da mu velika, težka pest leži na prsih; stokal je pod njeno težo. Nikogar ni bilo, da bi mu jo vzel. Pot mu je v curkih tekkel po obrazu.

Le počasi je zopet odprl oči. Kakor da je iznenada stopil v čisto nov svet, se je začuden oziral okoli sebe. Prividi so izginili, le Potokarjeve besede so mu ostale v zavesti. Urejal jih je. Vračal se je k treznemu razmišljanju.

Bilo mu je težje kot v blodnih sanjah. Grenko se mu je oklenilo srca in ga mučilo.

„Posrečilo se nam je, da smo sveti sedež nepristransko obvestili o dogodku in mu predložili vse grozeče posledice; do danes se ni še storilo nič, vse je zavito v

mol, v mrak, v katerega ne posije niti žarek trdnega upanja. Pred kogarkoli stopiš, se umakne drugemu za hrbet . . . " Izbrane besede, a grenke ko pelin, pekoče ko žerjavica.

"Ali je res, da je Cerkev soudeležena pri tem?" je vzdihnil Čedermac. "Mnogoteri znaki govorijo za to," si je odgovoril.

Prestrašil se je besed, se dvignil na postelji in se zastrmel v okno, za katerim se je gostil mrak. Kaj si re-

Bilo mu je teže kot v blodnjih sanjah. Grenko se mu je oklenilo srca in ga mučilo.

kel, Čedermac? Zakaj obtožuješ Cerkev? Obtožuj človeško zmotljivost, ki ji ne ubežijo niti maziljenci?

Znova je legel in se zagrnil do brade.

"Duhovnikova volja je podvržena škofovi in dolžan je ubogati," je ponovil iz knjige pridig. Kaj je bil Potokar rekel Skubinu? "Če ukažejo zažgati cerkev, ali jo boš zažgal? To pa je hujše . . ." To pa je hujše!

Premagal je bolezen. Mrzlica ga je popustila, ni več pogonal v postelji. Toda bil je izčrpan, izcejen, brez moči. Posedal je v naslanjaču in se trudil, da bi mislil le na ničeve vsakdanjosti. Vsako novo, veliko razburjenje bi ga za dolgo privezalo na posteljo. Poleg tega si je moral nabrati moči. Bog vedi, kaj ga še čaka.

Nekega dne je nenadoma vstopila Katina.

"Otroci čakajo pred cerkvijo," je povedala.

"Kaj?" se je začudil; ni razumel smisla njenih besed. "Kakšni otroci?"

"Otroci pač. Prišli so k nauku."

"K nauku? Ah, da!" se je spomnil. "Tako, tako!"

Katina je odšla, a on je še obsedel. Bilo mu je, kakor da ga z bičem preganjajo v eno izmed novih ponižanj in bridkosti.

Uplo se je v njem. Ne! Nalašč ni bil oznanil nauka, da bi si to prihranil. Pa so tu in ga čakajo pred cerkvijo. Isti dan in isto uro kakor vsako leto. Morda so starši mislili, da je pozabil, in so otroke nagnali zdoma. Radovednost jih trapi, kaj bo storil.

Saj res, kaj naj stori? Vse dni nalašč ni razmišljal o tem.

Dvignil se je in poiskal drobno knjižico, v kateri so bile ob kratkem glavne resnice v laščini. Ne bo jim seglo v dušo, naučili se bodo na pamet kot mlade papige. Truden nasmeh mu je spreletel lica. Mlade papigice! Tako kakor blebetajo v šoli na izust naučena berilca in pesmice. Bral bo, a otroci bodo v zboru ponavljali za njim, da bo odmevalo pod cerkvenim stropom. Ne bo šlo za duha božje besede, ampak za zvok besed . . .

In že se je razhudil sam pri sebi. Ali je mar cerkev za

papige? Zopet se je nasmehnil tej misli, kakor je bila bridka.

Stopil je iz kaplanije in se ozrl po jasnem nebu, ki je pestovalo le nekaj redkih oblakov. Sonce se je pretakalo skoz orumenelo listje, na zemlji so ležale zlate lise. Otroci so se objestno podili okrog cerkve in se skrivali za kamnite stebre lope. Čedermac jim je dobrohotno zapretil s kazalcem, vsi hkrati so se usuli v cerkev.

Obstal je pred obhajilno mizo in gledal po otrocih, ki so sedeli v prvih klopeh, na eni strani deklice, na drugi dečki. Nekateri so bili tako majhni, tako smešno majhni, da so kazali le obrazke, iz katerih so gorele svetle oči. Bili so brez katekizmov, nekako v zadregi, kakor da ne vedo, kam deti roke. Lica so jim bila nasmejana; gledali so ga, kakor da presoajo njegovo dobro ali slabo voljo. Nekaj trenutkov nemega gledanja, nato so se drug za drugim nasmehnil in stisnili glave med ramena.

Čedermac je bil tistega dne izredno mehak. Lahko bi se smilil samemu sebi, a je prenesel sočutje na druge. Res, v tem trenutku so se mu otroci zasmilili. Kaj so zagrešili, da jih bo moral mučiti, ki ga gledajo s tako čistimi, nedolžnimi pogledi? In se mu je vse to zazdelo ničev, važna mu je bila le neprisiljena otroška radost, ki je ni maral zbloditi.

Kaj naj stori? Kaj? Milo se mu je storilo, na srce mu je legla dotlej neznana grenkoba. Hotel se jim je nasmehniti, a se mu poteze obraza niso zganile.

Pokleknil je pred oltar in tiho molil očenaš za očenašem. Grenkost, ki mu je malo prej legla na srce, se mu je topila kot slana v soncu.

Dvignil se je in odšel po cerkvi, otrokom je mimogrede namignil z roko. To je bilo tako nenavadno, da ga niso takoj razumeli. Že je bil pri cerkvenih vratih in se je pokrižal, ko so se z ropotom usuli za njim.

Pred cerkvijo so se zgrnili okoli njega in ga gledali; delal je obraz kakor vselej, kadar jim je zastavil kako posebno zvito vprašanje iz veronauka.

"Ali bi zobali grozdje?"

Nihče se mu ni upal pritrditi, govorile so le oči.

Odšli so v vrt za kaplanijo. Skozi lesena vrata je spustil drugega za drugim kot ovce.

Ustavili so se na gorenji terasi, ki je bila najbolj izpostavljena soncu od pomladi do zime, od jutra do noči. Ob zidu je rasla trta, ki se je krčevito oklepala latnikov. Tod še ni bil obral grozdja, ki je še zmeraj gorelo med listjem. Jagode so bile polne, svetlo rdeče sladke.

Čedermac je segal po grozdih, jih odščipaval in delil.

"Tebi enega, meni enega, tebi enega, a meni zopet enega, da bo po pravici, je govoril glavar razbojnikov, ki je med tovariše delil cekine," se je šalil. "Náte, zobajte!" je bil ves vesel in potešen v želji, da jim naredi veselje. "Pa jaz nisem razbojnik. Vsakemu enega, a nazadnje tudi meni enega," je rekel in zobal jagode. "Saj sem ga zaslužil, ne? Kaj pravite? Ne bodite tako molčeči, saj ne krademo! Moje je, Bog ga je dal. Če naredimo vino, se bo mož opil; nič pametnega ne bo iz njega. Je že bolje, da grozdje pozobljemo. Nekaj vi, drugo jaz, a ostanek ptice, ki ne sejejo in ne žanjejo . . ."

bo še

iz našega zdomstva

razširi, raztegni se krog domovine ...
kamor stopi mi noga — na tvojih sem tleh ...
kamor nese me jadro — na tvojih valeh ...
kamor hoče srce — pri svojih ljudeh ...

(oton župančič)

anglija

Hvaležni smo letošnjemu novomašniku g. Jožetu Hrastniku, doma iz prelepe štajerske dežele, kjer laško pivo teče. S svojo prisotnostjo in s svojim novomašnim blagoslovom nam je pripravil pristrčno slovesnost v Rochdalu, v Bedfordu in v Londonu. Ob takih prilikah se zdi, da slovenska duša postane kot otrok in je deležna Kristusovega blaga: ako ne postanete kakor otroci ... Otrok ima srce, ki je polno ljubezni in polno življenja. Vse ga zanima in drugim hitro ali takoj odpusti. Razvnet je nad najmanjšim

Da je sinček Luka neugnan, povedo pri Čehovih v Londonu

veseljem, izredno hitro pozablja vse skrbi in lastne slabosti. Vedno pripravljen, da objame ves svet. Srcu ne dopusti, da kristalizira v stare in toge strukture. Hvala Bogu za te slovesnosti! Da smo se smeli spet glasno Bogu zahvaljevati ...!

V septembru nas je v Londonu obiskal škof Curtis iz Montane, USA. Škof Curtis je po materi Slovenec in ljubi slovensko družbo. Obiskal nas je s svojim tajnikom g. Jožetom Mausarjem, ki je doma iz Šentruperta na Dolenjskem.

V začetku septembra je umrl v Hengoedu Karel Lavrič, star 65 let. Rojen je bil v župniji Sodražica na Dolenjskem. Zapušča ženo in dva otroka. Sin dr. Jožko Lavrič je postal zdravnik-kirurg.

Na zadnjo nedeljo v septembru pa je v Keighleyju umrla ga. Darinka Kovič, stara 65 let, doma iz Ljubljane. Zapušča sina Tomaža.

Naj se v Bogu odpočijeta in molimo zanj!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Tudi letos je bila po odločbi škofovske konference zadnja nedelja v septembru posvečena „tujcem“ (Ausländer-Sonntag). V Linzu smo se „tujci“ zbrali v cerkvi sv. Antona v Neue Welt. Škof Maksimilijan je bil letos zaradi praznovanja 200-letnice škofije zadržan. V dekanatu Ried so praznovala župni je jubilej. Namesto škofa nam je

maševal direktor Pastoralnega škofijskega urada, prelat Jožef Winer. Z njim so somaševali izseljenski duhovniki. Med narodnostmi smo bili tudi Slovenci lepo zastopani, 11 v narodnih nošah. Sodelovali smo s slovenskim petjem, berilom, prošnjo, ki jo je povedal g. Anton Häuschen. Vse petje je na orglah spremljal naš organist g. Anton Zorè. Narodni direktor izseljenskega dušnega pastirstva v Avstriji dr. Vincenc Balogh se mu je po maši še posebej pred vsemi zahvalil.

Ob idealnem toplem jesenskem vremenu smo po maši posedli po klopih na dvorišču pred cerkvijo. Farani so nam pripravili ceneno okrepčilo. Zabavali so nas pa Poljaki z igranjem in petjem. Bilo je lepo in sredi popoldneva smo se zadovoljni razšli.

V nedeljo, 13. oktobra, smo doživeli *ponovitev nove maše* frančiškana p. Stanka Zoreta, ki je nečak našega organista. Spremljal ga je njegov sedanji župnik pri sv. Frančišku v Šiški, p. Lavrencij Anžel, ki je med mašo tudi pridigal. Rojaki so se slovesnosti udeležili v velikem številu. Že več let nas ni bilo toliko pri maši kot to nedeljo. Štiri žene in Kristijan Skala so prišli tudi v narodnih nošah. Pri vходу v cerkev je novomašnika najprej pozdravil izseljenski duhovnik. Za njim je deklamirala novomašniku njegova sestrčna ga. Marjetka Dini Malijevo pesem novomašnikom Bodi jim mati, Marija. G. Gregor Mali, ki je lani umrl v Argentini kot izseljenski duhovnik, je namreč doma iz iste fare kakor novomašnik. Za njo ga je pozdravila ga. Anica Vrečarjeva. Recitirala je pesem Duhovnikova pot, ki jo je napisal nekdanji župnik pri

Wolfgang Albert Leeb je prejel
sv. krst

Na izseljensko nedeljo v Linzu

Marijinem oznanjenju v Ljubljani, p. Krizostom Sekovanič. Med mašo je prepeval naš zbor, okrepljen z basom g. Ivana Živkoviča, ki je za to priložnost prihitel s Koroškega. Na koncu maše smo prejeli novomašniški blagoslov. Vsak je lahko stisnil roko novomašniku in dobil spominsko podobico.

Po končani cerkveni slovesnosti smo zavili v center, ki je bil tokrat premajhen. Žene so imele s postrežbo veliko dela, čeprav so potice in sladkarije že doma napekle. Med obedom se je najprej oglasil g. Anton Häuschen z recitacijo pesmi, ki jo je za to priložnost napisal. Za njim je govoril p. Anžel, navduševal nas je k zvestobi Cerkvi in slovenstvu. Po obedu smo pa prepevali slovenske narodne in cerkvene pesmi. Spremljal nas je ob petju Trio Sadl, za kar se iskreno zahvaljujemo. Vsem, ki so pripomogli, da je novomašno slavlje tako lepo uspelo, se res iz srca zahvaljujemo. Imen ni mogoče naštet, saj so vse sodelovale pri pripravah in pospravljanju, pa tudi nekaj mož je pomagalo pri steženju. Bog povrni!

Pred odhodom domov je novomašnik še blagoslovil hišo svojega strica Antona Zoreta. Po blagoslovu je bila „agapa“, potem pa neobhodno slovo.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Po dvomesečnem premoru smo se v septembru spet

zbrali k božji službi. G. Janez Čuk je poskrbel za petje in nam prebral berili. Po maši smo se na hodniku malo pogovorili in razmišljali, kako bi povečali obisk pri slovenski maši.

V nedeljo, 6. oktobra, je prejel v celovško stolnici *mašniško posvečenje* diakon g. Jože Markowitz iz Lipe nad Vrbo. Več let je živel med nami. Veseli nas, da je dosegel svoj cilj in mu želimo mnogo božjega blagoslova na duhovniški poti.

TENNECK — Oktobra smo imeli mašo že na prvo nedeljo. Udeležba je bila še kar zadovoljiva. Vsem zvestim rojakom, ki čutijo udeležbo pri bogoslužju kot versko in narodno dolžnost, lepa hvala. Morda se nam bo posrečilo, da bomo imeli v novembru (13. XI.) martinovanje. S skupnimi močmi to ne bo težko!

PREDARLSKA

Nedelja tujih delavcev. — Osrednja misel letošnje nedelje tujih delavcev je bila zaobsežena v geslu: „Skupaj živeti — skupaj delati“. Poudarek je bil torej: živeti v medsebojnem spoštovanju in miru ob delu. Ker se vedno bolj zaostrejo odnosi med domačini in tujimi delavci, hoče Cerkev pomagati in opozarjati na enake pravice in dolžnosti za vse. Ne bi smelo biti razlike!

Tokrat smo obhajali ta dan v župniji Hard ob Bodenskem jezeru. Ob domačem župniku sta somaševala in oblikovala bogoslužje še izseljenjski duhovnik za Slovence msgr. dr. Janez Zdešar, delegat za dušno

pastirstvo izseljencev in zdomcev v Evropi. Pri maši so sodelovale tudi skupine tujih delavcev, ki živijo v Vorarlbergu. Mašno petje so oblikovali Hrvati, prošnje za vse potrebe pa vse skupine. Nagovor je imel voditelj Gastarbeiterreferata pri škofiji, g. Herbert Peter. Poudaril je pozitivne in negativne strani njihovega življenja. Togi predpisi, ki jih avstrijske oblasti izvajajo, hromijo življenje delavcev in že itak resen položaj še bolj ogrožajo. To je imenoval „moderno suženjstvo“. Na drugi strani pa je veliko dobre volje, ki se kaže na različnih področjih udejstvovanja. Tako razno zbiranje materialnih stvari za družine s številnimi otroki in ob nesrečah, pomoč pri učenju otrok, iskanje stanovanj in druge oblike pomoči pri delu, prevajanju in preskrbi dokumentov.

Pri molitvi očenaša je sodelovala skupina Filipink z ritmičnimi vajami. V pol temni cerkvi je prišlo oblikovanje z gorečimi svečami do popolnega izraza: molitev je povzdigovala duha k nebeškemu Očetu.

Po maši so se predstavile posamezne skupine župnijskemu občestvu. Najprej je skupina avstrijskih otrok zaigrala na različne instrumente nekaj skladb. Otroci iz Poljske so ob spremljavi kitare zapeli par pesmi v njihovem jeziku. Slovenice je zastopala skupina otrok iz Rankweila, ki je v slikovitih narodnih nošah zaplesala venček narod-

nih. Matija pa je mojstrsko zaigral dve skladbi na čelo. Oboji so bili nagrajeni z navdušenim ploskanjem. Turška skupina je zaplesala narodne pleske iz Anatolije. Temperamentni nastop plesalcev in bučna glasba sta pokazali popolnoma drugačen način miselnosti in ustvarjalnosti; nam precej odmaknjen. Pravo nasprotje je bil nastop Filipink. Z eleganco in umirjenostjo so plesale in z ritmiko celega telesa izražale mišljenje in čustvovanje ljudi, ki živijo na Daljnem vzhodu. In končno so zapeli še Hrvatje nekaj narodnih v slikovitih narodnih nošah. Vsaka skupina je pokazala delček narodne kulture, ki so jo prinesli v tuje kraje in jim pomaga pri ohranitvi svoje narodnosti.

Take oblike sodelovanja zблиžujejo narode med seboj. Kolikor bolj poznamo drug drugega, toliko več zaupanja in strpnosti smemo pričakovati. Vsaj tisti, ki so prišli k temu srečanju, so spoznali, da so tudi tujci vredni vsega spoštovanja in ljubezni, ki podira ograje nezaupanja.

Naslednjo soboto, 5. oktobra, pa je bilo enako srečanje še v župniji Fußach.

Romanje v Einsiedeln. — Pravo doživetje je vsako leto romanje v Einsiedeln. Srečujemo se s starimi prijatelji in znanci, pokramljamo in potožimo, pa nam je spet laže. Višek srečanja je evharistična daritev in litanije pri „Črni Mariji“. Tokrat jo je opravil mariborski škof dr. Franc Kramberger z izseljenskim duhovniki, ki so se udeležili tega romanja. Lepo vreme je veliko pripomoglo k pravemu romarskemu razpoloženju. Naj nam Marija izprosi trdno vero in blagoslov v tujini!

27. septembra so slovenski plavninci v Vorarlbergu organizirali izlet v naravo. Izlet je bil povezan s sveto mašo, ki smo jo zaradi premalo prostora v kapeli imeli kar na prostem pred kapelo. V pridigi nam je gospod Žagar poudaril, kako tesno je povezana molitev z Bogom v naravi. Kako je lep ta gorski svet. Ob robu gozda ga krasi razpelo, ozaljšano s poznim jesenskim cvetjem.

Na misel pridejo vsakemu izmed

nas besede: „Molimo te, Kristus, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.“

belgija — nizozemska

SREBRNI JUBILEJ „SLOVENSKEGA DNEVA“ 12. OKTOBRA 85 v EISDENU

25. SLOVENSKI DAN nam nudi priložnost za kratek pogled v preteklost in razmislek za prihodnost.

V preteklost gledamo s čustvi hvaležnosti in spoštovanja. „Slomšek“ se je pred 25 leti rodil iz želje po pristnosti, resničnosti in SOLIDARNOSTI s slovenskim ljudstvom.

Prava legendarna osebnost je postal ranjki Štefan Rogelj, ki je naši skupnosti poklonil do zadnje kapljice svojih moči. S 100-odstotno silikozo je še vedno vodil pevске vaje. Ko mu je zmanjkalo sape, se je naslonil na stol, se oddahnil in nato spet nadaljeval vajo. Bolezen in življenje sta ga oblikovala v prekaljenega Slovenca in angažiranega kristjana, v človeka DOBRE VOLJE. Umirajoč je še pisal pozdravno pismo 11. Slovenskemu dnevu in je umrl prav med to slovesnostjo.

Zgled Štefana Roglja je še danes dragocenost „Slomškov“ skupnosti.

„Slomškov“ ponos je naš pevski zbor, ki ga po očetovi smrti že več kot 20 let vodi sin g. Vili Rogelj. Koliko vaj, koliko bolj ali manj uspešnih nastopov v teku let?! Ali znamo ceniti to izredno kulturno prisotnost na našem področju?!

Hvaležnost dolgujemo tudi številnim odbornikom Slovenskega katoliškega in kulturnega društva Slomšek, ki so skozi 1/4 stoletja načrtovali „Slomškovo“ dejavnost in od borove sklepe često za ceno velikih žrtev postavljali in življenje. Mnogi so se prav v tej dejavnosti oblikovali v zrele osebnosti. Pri jubilejni slovesnosti jim bo odbor izrekel posebno priznanje.

Zelo požrtvovalne so bile gospe

in gospodje, ki so za vsako slavje pripravili in vodili pogostitev. Do zgodnjega jutra so brez odmora bili na uslugo gostom.

Ne smemo pozabiti tistih, ki so vseh 25 let polnili naše dvorane in s svojo navzočnostjo lepšali slavje in dajali priznanje in pogum prirediteljem.

Kaj bi mi brez rojakov in prijateljev drugih narodnosti, ki so leto za leto v lepem številu prihajali iz Limburga, iz Charleroi, iz Pas-de-Calaisa v Franciji, Liège, Holandije in Nemčije?! V bratski slogi in vne mi smo vsi skupaj napravili lepe reči in doživeli prijetne in spodbudne trenutke.

Posebno zahvalo dolgujemo „Zvonu“ iz Holandije, ki že od začetka rad obiskuje Slovenski dan in nastopa z lepim uspehom

V prvih 15 letih so za kulturni program skrbeli Slomškov mešani in moški zbor, Zvon iz Holandije, igralska družina in naši najmlajši z deklamacijami in pesmimi. Občasno so nastopali tudi Slovenska folklorna plesna skupina iz Holandije, Hrvatska plesna skupina iz Liège, belgijski pevski zbori in ansambli.

Pred 12 leti pa je naš program začela bogatiti Vesela mladina z dobro pripravljenimi folklornimi plesi.

Vsi omenjeni so veljavno opravljali svoje kulturno in narodno poslanstvo in zaslužijo hvaležnost in priznanje vse slovenske skupnosti doma in v izseljenstvu.

Izredno smo srečni in ponosni, da je moški zbor Mirko Filej iz Gorice že drugič prihitel med nas. Enako cenimo naklonjenost ansambla Lojze Hlede tudi iz Gorice.

„Slomšek“ sme s ponosom in za doščanjem gledati na svojo 25-letno zgodovino. Z nikomer ni iskal polemike, vendar je v nekaterih točkah moral ostati neomajen. Tu ni šlo za kakršnekoli kaprice, marveč za ZVE-STOBO poslanstvu, ki smo jo dolžni kot Slovenci, kot ljudje in kot kristjani.

Zvestobo!

In kaj bo s „Slomškom“ jutri? To je problem.

Zavisi od nas.

„Slomšek“ se je od začetka trudil odgovarjati okoliščinam in potrebam časa. Tej zdravi težnji mora ostati ZVEST tudi v prihodnje.

„Slomšek“ je kulturno, nepolitično društvo. Vendar se čuti doma le v družbi, kjer se politična vprašanja urejajo po načelih RESNICE, PRAVICE in SVOBODE.

Drugače ne more biti.

Vse kar je človek uresničil velikega, lepega in plemenitega v teku zgodovine, prihaja od te čudovite strasti za RESNICO, PRAVICO in SVOBODO. Tu imajo velike revolucije svoje KORENINE. Smo v zgodovinski prelomnici, ko gre za prihodnost RESNICE in SVOBODE, za njun vzpon ali zaton.

Usodno in ponižujoče bi bilo, ko bi za te OSNOVNE VREDNOTE ne imeli več posluha. To bi bil znak, da smo postali žalostne žrtve plehke potrošniške družbe, ki vodi v razčlovečenje.

Le priznajmo, ogroženi smo... Zelo ogroženi tudi v „Slomšku“...

Vendar, hvala Bogu, med nami je še vedno veliko zdravega. Ne samo Štefan Rogelj, tudi drugi so pokazali in kažejo veliko srca za vrednote, ki so edino solidni OPORNIKI življenja v družbi.

Čas in razmere nas vabijo k resnemu študiju in razmišljanju.

Mi moramo VIDETI, RAZUMETI — kaj se dogaja okoli nas in v družbi.

Razumeti.

Smisel vse kulture in kulturnega prizadevanja naj bi bil v tem, da bi človek bil VEDNO BOLJ ČLOVEK.

Človek s svojo OSEBNOSTJO je pravi oblikovalec kulture, ki ni nič drugega kot humanizacija, človečenje sebe, družbe in sveta.

Bežen pogled v svet in lastne skušnje pa nas učijo, da je kulturno obvladovanje sveta, človečenje sebe in družbe vedno BOLEČE. To so bridko izkusili tudi sv. brata Ciril in Metod, škof Martin Slomšek in vsi naši pionirji.

Kristjanova naloga ni, da svet „podvrže“ z zunanjo silo, morda ga DVIGA z DUHOVNO MOČJO. V tej

duhovni sili pa igra največjo vlogo ljubezen.

Spet sta nam v zgled sv. brata Ciril in Metod.

Vsako kulturno oblikovanje ima svojevrstno samooblikovalno moč. Človek s kulturnim oblikovanjem predvsem oblikuje sebe, svojo osebnost.

Po kulturi se ljudstva sicer razlikujejo, a se po njej obenem bogatijo. Zato je vsako kulturno delovanje obenem ZBLIŽEVANJE.

Navedli smo samo nekaj splošnih načel o kulturnem delu, ki naj bi navdihovala naše društvenike pri njihovem razmišljanju o vlogi kulture in pri njihovih naporih zanjo.

Rekli smo, da je „Slomšek“ s svojo kulturno dejavnostjo skušal biti sodoben.

Danes je na dnevnem redu vprašanje Združene Evrope. Mi jo sprejemamo z odprtimi rokami. Smemo biti ponosni, ker je naš največji pesnik France Prešeren že pred 150 leti dvignil čašo v pozdrav bratstvu med narodi in zaklical: „Naj žive narodi, ki žele dočakat' dan, da koder sonce hodi, prepri s sveta bo pregnan, ko PROST bo vsak rojak, ne vrag, le sosed bo mejak“.

Pripomniti pa moramo, da bo Združena Evropa res Evropa, ko bo segala od Karpatov do Portugalske...

Ker je kultura človečenje sveta in človeka, je združenje Evrope bolj kulturna kot politična zadeva. Kultura je tudi podlaga za politične akcije.

Apostole za Združeno Evropo čaka še vrsta problemov. Ker smo že pri kulturi, naj opozorimo na velik problem, kako pospeševati ENOTNOST Evrope, ne da bi škodovali RAZLIČNOSTI in POSAMEZNOSTI KULTUR.

Ena glavnih lastnosti pri graditvi Evrope po tedaj ODPRTOST.

Odprtost, ko ne mislim samo nase, temveč vidim in upoštevam tudi druge, ki jih smatram za brate. Upoštevam jih resnično, dejansko, ne samo v besedi.

To je bistveno krščansko pojmovanje.

Prebivalci Maasmehelena, Genka, Opglabbeeka in Houthalena so Evropa v malem. Imajo izredno priljubljenost za medsebojno ODPRTOST, za sodelovanje v mnogih zadevah, za vajo v evropski vzajemnosti.

Tu je delovno področje tudi za slovenske vernike.

Biti moramo odprti. Ne smemo biti „geto“.

Kot kristjani bodimo NAVZOČI v krajevnih župnijah. Sodelujmo, oblikujmo in pustimo se oblikovati. Pomagajmo. Krajevne župnije pa morajo tudi biti odprte nasproti nam, nas spoštovati in nam POMAGATI.

Kot ljudje se zanimajmo za javno življenje v naši novi domovini in bodimo SOLIDARNI z drugimi v naporih za napredek družbe.

Kot Slovenci bodimo SOLIDARNI s svojim narodom. Povsod, posebno pa v svojem narodu — mirno, a dosledno podpirajmo RESNICO, PRAVICO in SVOBODO.

Da bo pa to možno, moramo polagati večjo pažnjo na BITI kot pa na IMETI. Kristjan je poklican, da deluje in vpliva na okolico iz svoje NOTRANJE MOČI.

A česar nimam, ne morem dati.

Zato se moramo truditi vzgojiti se v močne, plemenite in bistre OSEBNOSTI, osebnosti, ki vedo, kaj so in kaj hočejo.

Sestre in bratje, nujno moramo dobiti čas in voljo za branje, študij, razmišljanje, izmenjavo misli in MOLLITEV.

Naši veliki vzorniki za kulturno delo, ki je človečenje sebe, družbe in okolja, sta sv. brata Ciril in Metod in sv. Benedikt.

Zakaj je njihovo delo po več kot tisoč letih ostalo tako važno in sodobno, da jih je Cerkev proglasila za zavetnike Evrope?

Bili so ODPRTI človeku in Bogu. Svoje kulturno delo, delo za človeka so znali opreti na Boga.

Sestre in bratje, storimo tudi mi tako, pa bo še lepo...

Sv. Višarje, 12. avgusta 1985.

Vinko Žakelj,
duhovni vodja „Slomška“

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

V soboto, 21. septembra, je v naši dvorani nastopila *folklorna skupina Trogir* z dalmatinskimi narodnimi plesi in pesmimi. Vsi, ki so prišli, so preživeli prijeten večer, ki jih je za par ur prenesel na dalmatinsko obalo.

Društvo Slovencev v Parizu vabi na *martinovanje*, ki bo v soboto, 9. novembra: ob pol sedmih zvečer bo maša v cerkvi, nato pa martinovanje v dvorani. Veselo razpoloženje za naše skupno srečanje prinesite s saboj, vse drugo bo na razpolago na mestu.

Miklavževanje bomo letos imeli v nedeljo, 1. decembra, po maši.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupna maša v novembru bo prvo nedeljo, 3. novembra, ob devetih zjutraj v poljski cerkvi v Dammarie.

LA MACHINE (Nièvre)

K skupni maši se bomo zbrali prihodnjič v nedeljo, 8. decembra, ob pol dvanajstih dopoldne.

Pok. sestra Pavla Caf iz Morestela

MORESTEL (Isère)

V soboto, 28. septembra, se je ob hudi srčni kapi *doteklo zemeljsko življenje* sestri Pavli Caf. Leta 1981 je praznovala 50-letnico redovnih obljub. Rodila se je pred 84 leti v Št. Rupertu v Slovenskih goricah, k sestrām frančiškankam Brezmadežne je stopila leta 1929 in v avgustu 1931 napravila slovesne obljube. V Francijo je prišla leta 1938 in od takrat delovala po raznih postojankah v Franciji. Kot vsako leto je tudi letos z veseljem obiskala rojstni kraj, vedno pa je rada govorila o romanju v Jezusovo deželo, o čemer si je sestavila podroben dnevnik s slikami. Sedaj je pa nenadoma poromala v Očetovo hišo, za kar se je pripravljala celo življenje z vzglednim redovniškim življenjem.

LYON

Slovenski duhovnik bo obiskal rojake v tednu pred 8. decembrom in vas povabi k skupni maši 8. decembra.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Ko sem prišel v Francijo, je bilo v Tucquegnieux nad 150 Slovencev. Sedaj je rudnik zaprt, naši ljudje so se izselili ali pa umrli, tako da nas je z mlajšim rodom vred le še kakih 25. K slovenski maši pridejo samo starejši. Ker so pa tudi ti bolehní in onemogli, nas je v cerkvi komaj še 5 do 10. Kje so časi, ko je nam „sreče pomlad cvela?“

Moj sin Tone, arhitekt, je upokojen, zato se je s svojo družino za stalno preselil na Ossen, komaj 10 km proč od Lurda. Slovenci, ki romate v Lurd, ga lahko obiščete in najdete, ker Ossen je majhna vas, kjer se vsi poznajo med seboj.

Njegova hči Koleta je imela priložnost, da je velike počitnice preživela v Venezueli. Tam je dosti pomagala dekletom — nezakonskim materam.

Poljanškova družina, ki nam pomaga raznašati Našo luč, je vesela, da je mama srečno prebila operacijo in je zdaj zopet doma. Tudi mi smo tega veseli. Želimo ji, da bi kmalu popolnoma ozdravela.

J. J.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Slovenska služba božja je vsako nedeljo v Mericourt ob 10.30, v Bruay-en-Artoisu pa ob 13. uri. Prvo nedeljo v mesecu je sv. maša v Tourcoingu v kapeli Pomočnic duš v vicah, Rue Austerlitz, ob 16.30; vsako drugo nedeljo v mesecu pa je sv. maša v Liévinu ob 8.30. Poskrbimo, da bodo zlasti otroci redno prihajali k slovenskim božjim službam.

V Bruay-en-Artoisu je prejel *sakrament sv. krsta* Mathieu Lejeune, v Mericourt pa Maksim Vignacourt in Roman Friderik Marko Dezoteux. Naj jih v življenju spremljajo njih angeli varuhi.

11. septembra je po kratki, težki bolezni v bolnici Ste. Barbe *odšla v boljšo domovino* ga. Ivanka Zorko, roj. Malovrh. V krogu in oskrbi svojih otrok je preživljala svoja zadnja leta. Z zanimanjem je spremljala življenje sorojakov naše slovenske skupnosti. Zelo številni smo se zbrali za poslednje slovo v Slovenski kapeli Matere izseljencev v Mericourt 13. septembra. Pokopana je v Noyelles-s-Lensu.

16. septembra je v Lensu *umrl* Ferdinand Zornig. Ob skrbni negi žene in hčer, je dolgo in potrpežljivo trpel svojo Kalvarijo. Od njega smo se poslovili v cerkvi sv. Teodorja v Lensu 19. septembra.

Družinam in svojcem naše iskreno sožalje!

FREYMING-MERLEBACH

Slovesno smo obhajali *poroko* hčere slovenske družine Miriane Gregorčič, ki se je podala na skupno življenjsko pot s Francozom Philippom Magronom, doma iz Vosgesa. Oba tekmujeta in se udeležujejo na športnem področju. Mašo je v Hochvaldu dne 31. avgusta vodil g. J. Kamin ob lepi navzočnosti slovenskih in francoskih gostov. Pri maši je prepeval slovenski pevski zbor Slomšek, pri katerem je tudi mati naše novoporočenke aktivna pevka, kakor tudi njena mlajša hčerka Nicole.

Obema želimo, da bi ju še nadalje spremljala ljubezen in dobrota ljudi in božji blagoslov.

Mariana Gregorčič in Philippe Margron na dan njune poroke.

NICA

Vsi smo se srečno vrnili z letnega dopusta in čas tako hiti, da smo pozabili na tiste prijetne urice, ki smo jih preživeli s svojimi domačimi v kraju našega otroštva. Mesec oktober je za nami — gotovo smo se priporočali Mariji — in smo že v novembru. Vsi ste lepo povabljeni, da v petek na praznik VSEH SVETIH pridete popoldan v novo župnijsko cerkev na Ariane v Nici, kjer bo kot vsako leto ob treh slovenska maša in opravilo za naše pokojne.

Mesec november je posvečen našim pokojnim. 50, 70, 80, morda celo 90 let se človek vzpenja na goro življenja, da potem v trenutku omahne v neznano... Tako danes misli mnogo ljudi.

Nekdaj smo radi obiskovali Plečnikove kapele — veže mrtvih na ljubljanskih Žalah. Za nekaj minut bi se ustvarjali ob stanovalcih. Vsak dan so se menjavali. Poznal sem človeka, ki se je povzpelo do „primerne“ standarda. Ko je zvedel, da za njegovo bolezen ni zdravil, je doživel živčni zlom. Krik groze je pretresel njegovo bolniško sobo... Obiskal sem ga v Plečnikovi kapeli. Še je imel usta napol odprta, kakor da še mrtev kriči: „Hočem živeti! Plačam kolikor hočete, samo podaljšajte mi življenje!“

V današnji potrošniški družbi se da vse kupiti. Samo „od nje nas ne

odkupijo kupi zlata“ (Prešeren). Kako težek je nesmisel smrti za tiste, ki niso našli smisla življenja!

MARSEILLE — SEPTEMES

Slovenci iz Marseilla in okolice se bomo zbrali k slovenski maši na nedeljo, 17. novembra, popoldan ob 5. uri. Molili bomo tudi za naše pokojne, ko ne moremo obiskati njihovih grobov in jim tam prižgati svečo.

nemčija

STUTTGART-okolica

Uspela zahvalna nedelja. — Ko v goricah med Esslingenom in Stuttgartom zori grozdje, se tukaj živeči Slovenci že skozi 18 let zbiramo na jesenskih prireditvah, ki jih imenujemo Vinske trgatve. Ta izraz so prinesli v Nemčijo verjetno naši Štajerci, da bi jim ohranjal spomin na zlato jesen štajerskih goric, ko vse govori o trgatvi. Na Württembergem praznujemo Vinsko trgatve v okviru zahvalne nedelje. Tovrstna letošnja prireditev je bila že 18. po vrsti. Zahvalna maša v Esslingenu je bila zelo dobro obiskana in dvorana Neckarhalle tudi to pot polno zasedena. Dobrih sedem ur smo v njej doživljali veselo slovensko skupnost ob petju, godbi, tomboli in plesu. Taka srečanja bodo tudi še v bodoče potrebna, saj nas po-

vezujejo kot kristjane in rojake, budijo narodno zavest ter ohranjajo naše lepe tradicije.

Pomoč misijonom. — V oktobru smo tudi letos mislili na našo krščansko dolžnost, da podpiramo misijonsko delo naše Cerkve. Nabirke pri slovenskih mašah, doprinos Vinske trgatve ter darila posameznikov so omogočila, da smo lahko poslali indijskemu bogoslovcu Sojanu Varghese naš letni prispevek 1000.— DM, slovenskim misijonarjem na Madagaskarju 600.— DM ter 200.— DM naši misijonski centrali v Argentini.

Premalo štrukljev. — Na „ausländerskem dnevu“ v Reutlingenu v soboto, 28. septembra, so se Slovenci postavili z „ribniškimi štruklji.“ Ko so udeleženci prišli na okus, jih je v hipu zmanjkalo. Štruklji so nekaj posebnega. Napraviti jih je treba iz boljšega testa, nadeti vanj orehe, rozine, smetano, maslo in med. Gospe, ki so za slovensko stojnico predlagale štruklje in jih tudi oskrbele, čestitamo. Pripominjamo le, da jih prihodnjič ne sme zmanjkati.

Čestitke socialni delavki. — V naši škofiji je pri cerkveni socialni ustanovi Caritas nastavljenih 51 socialnih delavcev za delo med tujci.

Da je na „vinski trgatvi“ v Esslingenu vedno lepo, potrjuje polna dvorana udeležencev. Da zasedejo omizja, ni treba dolgo čakati. (Posentek 22. 9. 1985)

V Oberstenfeldu na Württembergu so v nedeljo, 30. junija letos, pekli prašička na župnijskem vrtu poleg cerkve. Udeležencem slovenske maše je to pot kosilo izredno teknilo, pa tudi nemški rojaki so se potegovali za kos dobre pečenke.

Njihovo delo ni lahko, saj se morajo soočati s težkimi, večkrat neresljivimi problemi, ki težijo tuje delavce, bodisi da so jih sami povzročili ali pa so posledica življenja na tujem. V priznanje zavzetosti in prizadevnosti je škofija Rottenburg-Stuttgart 27. septembra podelila priznanje trem tujim socialnim delavcem, med njimi tudi gospe Doro-teji Oblak, ki deluje v našem središču v Stuttgartu. Vsi trije so prejeli medaljo sv. Martina, ki je zavetnik te škofije. Gospe Oblakovi naše iskrene čestitke z željo, da bi še dolgo vztrajala v svojem socialnem poklicu v prid naših delavcev.

Čestitke h koraku pred oltar. — To pot čestitamo in želimo srečno pot v zakonski stan kar štirim hčer-kam slovenskih staršev. Vse so na-šle moža med drugorodci, katerim se naše čestitke prav tako pridru-žejo.

V Ödheimu sta bili dve poroki, Gabrijele Košir z Ellmarjem Schüt-zem, oba rojena v Neckarsulmu, ter Sonje Povše, rojene v Ljubljani, z Güntherjem Großom iz Heilbronna. V Plöchingenu je šla pred oltar Sta-nislava Ptičar, rojena v Mariboru, z

Eberhardom Mangoldom, v Back-nangu pa Olga Bernik, rojena v Backnangu, z Rocco Ricchitelli-jem iz Polignana v Italiji.

OBERHAUSEN

Vinska trgatev, naša jesenska prireditev, je bila tokrat zares vese-la. Zbralo se je kar 300 ljudi. Mnogi so prišli tudi iz oddaljenih krajev kot so Aachen, Hilden, Bergneu-stadt, Unna in Dortmund. Že pri mašni daritvi na začetku se je na-bralo veliko ljudi, ki so se skupaj z duhovnikom in diakonom pred ol-tarjem zahvalili Bogu za vse darove preteklega časa in prosili za nov blagoslov. Potem je bilo veselo, da je kaj. Uspelo nam je celo, da je vsa dvorana zapela nekaj starih in poznanih narodnih pesmic o vincu, trti, sodčku in kozarčku. Bilo je vse iz hvaležnosti, da nas tudi dobra kapljica (brez antifrizna seveda) raz-veseli. Vzdušje nas je povežalo v lep večer, ki ga je izpolnjevala glas-ba in šarm znanega nam ansambla Odmev z gora. Tako prijetno nam je bilo, da smo komaj opazili, da je pozna nočna ura že mimo.

AACHEN

To pastoralno področje se je zadnji čas nekako „odprlo“. Zato ga velja enkrat nekoliko bolj predstavi-ti. Že leta dolgo se Slovenci tega področja zbirajo k maši v Eschwei-lerju, severovzhodno od Aachena. Beseda je dala besedo in kar naen-

„Srpejmi potrditev, dar Sv. Duha“ — te besede ljubljanskega nadško-fa dr. Alojzija Šuštarja so veljale 31 birmancem v Stuttgartu 23. junija letos.

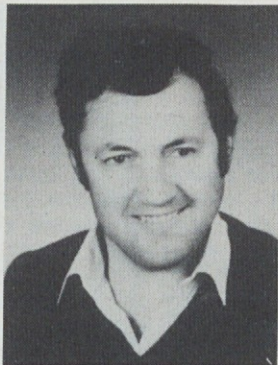
krat se je po iniciativi stalnih obi-skovalcev pridružilo precej družin. Sedaj nas je redno vsaj 70 pri maši. Našli smo si tudi majhen kotiček v dvorani poleg cerkve. Ustavimo se tam, če nam je le mogoče. S starši smo se dogovorili tudi za slovensko šolo, ki ima namen povezati nekoli-ko bolj tudi šoloobvezne otroke. Za-čeli smo šele to šolsko leto in tudi preko tega časopisa skušamo razši-riti vest o šoli kot vabilo vsem otro-kom, da se nam pridružijo. Vse in-formacije dobite v župnijskem ura-du v Oberhausnu. Aachenski slo-venski skupnosti želimo veliko vztrajnosti na začetni poti. Zdi se, da je precej posameznikov, ki imajo trdno voljo pomagati, da se poživí slovenska skupina na širšem obmo-čju okrog tega starodavnega me-sta.

KEVELAER

Naš Kevelaer, kot naše Brezje ali Ptuj-ska gora ali morda Sveta gora pri Gorici. Naše svetišče je postala kapela sveč, naš kraj je, kjer molli-mo kot doma na božji poti. Marijin dom je tam in dozdeva se nam kot da smo se znašli pod varstvom nje-nega plašča. Tako kot je izrezljano na oltarju Ptujске gore.

Letos nam je bilo povrh vsega naklonjeno še vreme. Dan zjutraj nekoliko megličast, popoldne pa kot ustvarjeno za vožnjo iz porur-skih mestnih kotlov na podeželje. In razpoloženje pri maši in po njej, ko smo na vse grlo peli pred malo mi-lostno kapelico, enkratno, sprošče-no. Malo smo se hoteli tudi postavi-ti, ljudje so se zgrnili okrog naše pojoče gruč, toda najbolj je zgani-la v srcu nas naša prelepa pesem. Marijina pesem.

Lepo, duhovno bogato vzdušje nam je prineslo letošnje romanje v Marijino svetišče ob holandski meji.

G. Hubert Pšeničnik

GÜTERSLOH

V tem mestu blizu Bielefelda živi precej slovenskih družin. Kakih 40 ljudi se je zbralo v soboto, 5. oktobra, pri slovenski maši. In verjetno se bodo vsi udeleženci še večkrat z veseljem spomnili tega popoldneva. V gosteh smo imeli kvintet Sloven-ski fantje iz Moersa. Kratek pevski program po maši je segel do srca tako kot zmore to le govorica pe-smi. Melodije iz domačih zakladnic slovenske umetne in narodne pe-smi so izzvenele med poslušavce in vzburile silno moč doživljanja. Sa-mo najmlajši med nami, Klavdiji, se je zdelo petje tako lepo, da je „so-delovala“ z glasnim odobravanjem.

Vsem ostalim pa je blagoglasje štirih glasov zbralo vso pozornost v poslušanje. Takih srečanj si želimo še, je bil skupni komentar ob koncu večera.

MÜNCHEN

V novem delovnem letu je fara spet polno zaživela: začela se je so-botna šola za otroke in srečanja ministrantov in vaje pevskega zbora in seje župnijskega sveta... Pred nami so priprave na vinsko trgatve, miklavževanje, pa že tudi na prvo obhajilo in materinski dan.

Posebno razveseljivo je, da se je prijavilo veliko otrok za *sobotno šo-lo* (76), še nikoli toliko. Ker je letos deset družin takih, katerih eni otroci morajo v šolo v soboto dopoldne, drugi pa popoldne, smo iskali mo-žnost, kako bi ves pouk spravili na dopoldne. In res se nam je ponudila

možnost, najeti še eno sobo. Tako se sedaj razredi v odmorih selijo iz sobe v sobo, iz nadstropja v nad-stropje, pa tudi sicer smo precej na tesnem, a spriču ugodnosti, ki jo s tem imajo omenjene družine, ne bo težko malo potrpeti. Proti koncu šolskega leta se nam pa itak obeta-jo večji prostori.

V tem delovnem letu bi tudi radi med farani pomnožili *molitev*, saj je ta po božjih načrtih za rešitev nuj-na, obenem pa nastaja vtis, da lju-dje zelo malo molijo. V sobotni šoli pri verouku je sedaj več časa za či-sto konkretno učenje molitve, pa tudi po maši na prve petke se uči-mo moliti in molimo.

Tukajšnja nadškofija je po dolgih letih sedaj tudi fare tujcev, kot je naša, obvezala k štirim *denarnim nabirkam* na leto med nedeljsko mašo. Prvo nabirko smo že imeli. Bila je za Caritas in je vrgla 275,89 mark. Nabrani denar smo oddali Caritasu.

Smrtno se je ponesrečil na vožnji od doma nazaj v München g. Hu-bert Pšeničnik iz Vukovja-Pernice pri Mariboru. Voznik avta, v kate-rem je bil g. Hubert, je vozil po mo-kri cesti s preveliko hitrostjo in av-to mu je zaneslo v ograjo pri mo-stu. G. Pšeničnik je bil na mestu mrtev. To se je zgodilo 8. septem-bra zvečer v Rottemannu pri Liezenu na Gornjem Avstrijskem.

Pokojni je bil star 40 let. V Münchnu je delal sedemnajst let. Rad se je udeleževal naših družbe-nih prireditev, večkrat je prišel tudi

k naši maši. Zadnjih dvanajst let je s tovarnjakom razvažal po Bavar-skem mehke pijače. Do pred petimi leti sta živela skupaj z njim v Münchnu tudi žena Stanka in hčer-ka Suzana, potem sta se pa vrnila domov, v Pernico pri Mariboru, kjer so si nad jezerom zgradili lepo hi-šo. Tudi sam je komaj čakal, da se dokončno vrne domov.

Pokojni je bil nadvse prijetnega značaja: vedno dobre volje in na-smejan, vedno pripravljen pomaga-ti. Naj mu Bog povrne vse, kar je dobrega naredil! Ženi in hčerki pa naše sočustvovanje in Kristusovo zagotovilo, da smo vsi ustvarjeni za nenehno srečo v večnosti.

švedska

Dež si tukaj tudi poleti ni privo-ščil počitnic. Le konec septembra je toliko odjenjal, da so kmetje po-spravili letošnji dokaj bogat pride-lek pšenice. Medtem ko so polja dobila toliko moče, da so poplave sredi Švedske povzročile ogromno škode, v dušah velikokrat vlada su-ša in žeja. Na to kaže tudi odziv na televizijski prenos maše iz katoliške cerkve v Göteborgu prvo nedeljo v oktobru. Iz zahval po telefonu in iz pogovora z Göteborgčani se vidi, da je imela ta oddaja veliko gledal-cev. Tudi protestanti, ki so tu v ve-čini, z zanimanjem spremljajo ver-sko oddajo, kadar je na vrsti prenos iz katoliške cerkve, kar izpričuje nji-hovo strpnost in odprtost. Vse pri-znanje gre tudi vodstvu švedske te-levizije, ki ima čut, za kaj se ljudje zanimajo, in v svojem programu upošteva tudi želje manjših verskih skupnosti v deželi, med katere tu na Švedskem spadamo tudi katoli-čani. To je vsekakor izraz demokra-tičnega čutenja, na katerega so Švedi upravičeno ponosni. Obenem pa je za nas Slovence izziv, ob ka-terem se sprašujemo, kako da do-ma ne morejo gledati takih oddaj, čeprav si jih številni plačniki televi-zije želijo.

KÖPING

Slovenci iz Köpinga se ob sobotah zvečer radi zbirajo na kramljanje. 21. septembra so si ob takem *družabnem večeru* ogledali diapozitive iz Argentine. Z zanimanjem so prisluhnili, kako žive naši rojaki v Buenos Airesu in kako uspešno so nekateri navdušeni planinci med njimi presadili duha slovenskega alpinizma v bariloške Ande. Nazadnje so še prisideli k pestro obloženi mizi, za katero je vsak prispeval del dobrot iz svoje kuhinje.

Naslednji dan pri maši je bil *krst* Larsa Johana Bajca. Ob čvrstem pa tudi glasnem novokrščencu se je vsa köpinška skupnost počutila pomlajena v veselje in ponos staršev Zvonke in Radota ter njegove sestre Elizabete ter bratov Henrika in Aleksandra. Po maši je Johan že dal za pijačo. Resnici na ljubo: njegov ponosni očka je založil zanj.

Tudi v Landskroni je bil *krst*. Tam je 15. septembra postal kristjan Andreas Anton, prvorojenec Zdravka Muršaka in Marije Violete Lipovec. Staršem obeh novokrščencev čestitamo, na novo rojenima iz vode in Duha pa želimo božje varstvo ter zdravo rast v veri in milosti.

G. Stane Cikanek se je v začetku oktobra preselil še bolj na jug, v Malmö. Ne, ker bi se zbal zime ali ker bi se mu začelo tožiti po toplem Brazilu, ampak zato, ker je škofija končno v sklopu župnijskih zgradb našla primerne prostore za Slovensko misijo Malmö. Zadovoljni smo, da je s tem omogočila g. Stanetu bivanje v Malmöju, saj je za Göteborgom tam največ Slovencev, pa tudi naši rojaki v Landskroni in Helsingborgu bodo imeli odsljed bližje do svojega duhovnika, Olofstöm in Nybro bosta približno na istem, le Halmstad bo na izgubi. Končno bodo tega veseli tudi Portugalci, za katere ima g. Stane Cikanek v Malmöju mašo vsako prvo nedeljo v mesecu.

Njegov novi naslov je: G. Stanislav Cikanek, Thottsgatan 9 B, 21148 Malmö. Od konca novembra dalje pa ga bo moč dobiti tudi po telefonu: 040/23 24 78.

Mariborski škof dr. Franc Kramberger je v Einsiedelnu birmal Dorico Klančar, ki je že 13 let prizadeta od meningitisa.

švica

ROMANJE V EINSIEDELN

„Nedeljsko jutro nam žari, svetejše je od drugih dni.“ Ta misel (iz Bogoslužnega molitvenika) je v taki ali drugačni obliki prevevala številne naše rojake, ko so se na 4. nedeljo v septembru (22. sept.) odpravljali na 17. slovensko romanje v EINSIEDELN. Kako tudi ne, saj se je povsem ujemala z resničnostjo. V sončnem dopoldnevu, znanilcu že nekaj let zelene vremensko lepe romarske nedelje, so se množili pozdravi in podajanja rok ter nadaljnji medsebojni pogovori — podobno kot se velika družina bratov in sester zbira k pomembnemu družinskemu prazniku. Ker se ljudje precej dobro poznajo med seboj, je ta ali oni tudi koga pogrešal.

Pogovor pa je pri mnogih kmalu dobil drugačno obliko in vsebino. Postal je pogovor s trpečim Odrješnikom med pobožnostjo križevega pota ter pogovor z „nadvse milosrdnim in usmiljenim Gospodom“ (prim. Jak 5, 11) v zakramentu sprave (spovedi). Najveličastnejšo podobo pa si je ta pogovor nadel pri mašni daritvi, ko je postal skupen, zanosen, pojoč, mogočen.

Evharistično slavlje je ob somaševanju 7 duhovnikov vodil mariborski škof dr. Franc Kramberger. Kot 6. naslednik lavantinsko-mariborskega

svetniškega škofa Antona Martina Slomška je v zvezi z Metodovim letom jedrnat orisal zasluge sv. bratov Cirila in Metoda za slovenski narod, škofa Slomška pa predstavil kot moža, ki je globoko spoznal in z vso vnemo nadaljeval njuno delo, ustrezno svojemu času in razmeram. Dobro znana Slomškova dejavnost je bila predvsem utrjevanje krščanske vere in pospeševanje slovenskega jezika med svojim ljudstvom ter delo za edinstvo kristjanov. Svoj nagovor je škof Kramberger sklenil s podobno mislijo, kot jo je nedavno namenil sobratom duhovnikom, ko je zapisal: „V jubilejnem letu Metodove smrti gledamo v duhu 1100-letno dediščino, ki sta jo sv. brata izročila slovanskim narodom. Naši predniki so si jo izročali iz roda v rod kot baklo življenja. V tej zgodovinski verigi smo na vrsti mi, da to dediščino neokrnjeno ohranimo, jo obogatimo in v medsebojni edinosti naredimo nov člen verskega življenja, na katerega se bo vezala vsa prihodnost Cerkve na Slovenskem. Pri tem nam naj pomaga svetniški škof Slomšek s svojo priprošnjo (SSŠ 6/1985).

Maša se je nadaljevala z birmo, ki jo je prejela edina birmanka — Klančarjeva Dorica. Kljub posledicam bolezni v prvem letu njenega življenja je dala vedeti, kako čuti, da ji je namenjeno nekaj posebne- ga, nekaj velikega.

Zaradi evharističnega leta, ki se je s 1. sept. začelo v Cerkvi na Slo-

slovinci ob meji

KOROŠKA

Od 9.—12. septembra so bile v Tinjah duhovne vaje za duhovnike, ki se jih je udeležilo 44 slovenskih duhovnikov. Duhovne vaje je vodil dr. Franc Rodè, tajnik kongregacije za neverujoče v Rimu. — Od 9.—14. septembra je bil prav tam tečaj za bodoče pastoralne delavce. Udeležencev je bilo 14, sami študentje in študentke teologije. — Tinjaška krušna mati, sr. Monika, je 8. septembra obhajala v provincialni hiši v Celovcu srebrni jubilej redovnega življenja. Sr. Odila pa z njo 60-letnico zaobljub. — V celovski stolnici je bil 8. oktobra posvečen edini letošnji novomašnik Krške škofije, mag. Jožef Markowitz, doma iz župnije Lipa nad

venskem, je srečanje s Kristusom v sv. obhajilu bilo še posebno močno doživeto, saj se človek čuti toliko bolj povezanega z drugimi, kolikor več ljudi obhaja isto slavo.

Ob sklepu maše se je vsa zbrana množica, od odraslih do otrok, od narodnih noš do služabnikov oltarja, zgrnila na sredo cerkve in se v procesiji začela pomikati proti Marijini kapeli. Ubrano in mogočno petje Marijinih litanij je izražalo čiščenje Matere božje in hvaležnost do nje, prošnjo k njej in zaupanje vanjo. Pomočnico kristjanov. Kot zadnji slavnostni sprev je zadonela še posvetilno-prosilna pesem Marija, skoz življenje.

V hotelih je nato že bilo pripravljeno kosilo, med katerim ni manjkalo veselega razpoloženja ob medsebojnem pogovoru, po kosilu pa še ob petju in celo glasu harmonike.

Na poti domov nas je navdajala hvaležnost do Boga in Marije ter do voditeljev romanja, obenem pa radostno zaupanje, da nas bo božja in naša Mati Marija kot doslej spremljala do naslednjega snidenja v Einsiedelnu.

Urbo. V nedeljo, 13. oktobra, je daroval v Semislavčah novo mašo. — Za župnik Sv. Egidija v Celovcu je bil imenovan dosedanji stolni ceremoniar dr. Marko Majritsch. Župni upravitelj na Lipi je postal sveški kaplan, minorit p. Anton Zajc. Premeščen so bili: kaplan Stanko Olip iz Šmihela v Borovlje, Jože Marketz iz Borovelj v Št. Jakob. Na študij v Heidelberg je odšel šentjakobski kaplan Marjan Schuster. — Na gospodinjsko šolo, ki jo vodijo slovenske šolske sestre v Št. Petru pri Št. Jakobu, se je vpisalo letos 39 učenek. Sestre imajo tudi triletno šolo za ženske poklice. Vseh učenek na obeh šolah je 84. Enako šolo v Št. Rupertu pri Velikovcu obiskuje 20 učenek. — V Malem Št. Pavlu je 24. septembra umrl komaj 61 let star Franc Zorè. Poberal ga je rak. Po rodu je bil iz Sel nad Kamnikom. Pokopali so ga v Malem Št. Pavlu. Pokopavala sta domači župnik in nečak G. Stanko Zorè OFM. — Katoliška mladina in Krščanska kulturna zveza sta priredili 29. septembra v Kapli ob Dravi Mladinski festival.

GORIŠKA

Okrog 1200 slovenskih romarjev z Goriškega in Tržaškega je poromalo 9. sept. na Barbano. Koncelebrirano mašo (20 duhovnikov) je vodil koprski pomožni škof dr. Pirih. — G. Simon Prešeren je zgradil nad Ukvami v Karnalski dolini planinsko kočjo, ki jo je izročil v uporabo za razne prosvetne in študijske namene tržaškim slovenskim organizacijam, ki nadaljujejo delo prof. Peterlina. Koča se imenuje Peterlinova kočja. Blagoslovil jo je lazarist iz Toronta, g. Tone Zrnec. — V Gradežu se je vršila od 26.—28. sept. deželna konferenca o izseljenstvu. Posebno prizadete so Nadiške doline. Leta 1921 je bilo tam še 17.640 prebivavcev; 1951 jih je bilo 16.195; leta 1984 pa komaj še 7669. — V novem goriškem občinskem odboru je zadolžen za turizem, mestno policijo in trgovino predstavnik SSK (Samostojna slov. skupnost) g. Andrej Bratuž. — Na Vrhu sv. Mihaela deluje že 20 let kulturno društvo Danica. Načrtovali so zidavo lastnih prostorov in igrišč in ustanovili Gospodarsko zadrugo Vrh. 28. septembra je novi kulturni dom začel delovati.

TRŽAŠKA

Visoko v tržaškem bregu ima tržaška škofija dom duhovnih vaj Hiša blagrov (le Beatitudini), ki ga vodijo sestre Hčere sv. Cerkve. Tudi slovenski verniki hodijo radi tja gor. Konec avgusta so bile tam najprej duhovne vaje za duhovnike, takoj za njimi pa za žene in dekleta. — Na praznik Marijinega rojstva so že 37-letni imeli Marijanski shod na Opčinah s procesijo. Obrede je vodil koprski pomožni škof dr. Pirih. — Po 40 letih so spet obnovili kulturno društvo Skala na Grmadi. Društvo je bilo ustanovljeno pred 100 leti, leta 1885. Društvo ima svoj pevski zbor. — V borovem gozdu, ki raste nad obalno cesto in Sv. Križem je v noči 18. sept. izbruhnil požar, ki se je razširil proti Nabrežini. Zgorelo je 5 ha gozda. — Dolgoletni župnik v Borštu, msgr. Jože Jamnik, se je zaradi slabega zdravja odpovedal župniji. Župnijo bo soupravljal Franc Vončina, dekan in župnik v Boljuncu.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Vsa slovenska središča v Avstraliji se pripravljajo na obisk pomožnega ljubljanskega škofa Jožefa Kvasa, ki bo s frančiškanskim provincialom p. Mihaelom Vovkom prišel v Avstralijo na pastoralni obisk. Tja prideta 18. oktobra. Škofov obisk se bo zaključil 8. decembra. — V Wollongongu imajo Slovenci svojo lastno cerkev. Zanj je sedaj napravil arhitekt Cveto Mejač načrte za zvonik. Z zidavo bodo začeli, ko bodo nabrana potrebna sredstva. — Na prvo nedeljo v oktobru so sydneyški rojaki poromali v Earlwood. Maša in rožnovenska pobožnost je bila pred lursko votlino. — V nedeljo, 31. avgusta, je bila v ukrajinski dvorani v Adelaidi mladinska koncertna prireditev. Sodelovali so mladi Slovenci iz vseh avstralskih središč. Spored je obsegal 24 točk. Bila je to že 21. prireditev, ki je zelo dobro uspela, čeprav so jo nekatere „napredni“ Slovenci bojkotirali.

Pohvalno pa je sodelovalo pri prireditvi adelaidskega Slovenskega društva. Slomškova šola v Melbournu je letos praznovala srebrni jubilej, ki so ga obhajali skupaj z očetovsko proslavo na prvo septembrsko nedeljo. — V soboto, 28. septembra, so pa obhajali 25-letnico delovanja Baragovega doma. Ta dom je bil zatočišče fantom, ko so prihajali iz Evrope v Avstralijo. — Skupina Slovenske radijske postaje Brisbane je priredila v Carrari (Queensland) kulturni in zabavni večer. Poleg narodnih pesmi so zaigrali šaloigro Špelca iz Ljubljane.

ARGENTINA

Slovenci, ki živijo okrog Carachaya in Munra, živahno kulturno delajo. Vsako leto naštudirajo kako igro. Letos so postavili na oder Jalnovo dramo Dom. — Slovensko društvo v Mendozji je priredilo informativni sestanek. Pogovarjali so se o propadanju slovenskega življa v Sloveniji. Slovenska vlada, ki je pod pritiskom komunistične partije, si ne upa storiti ničesar, da bi zaustavila načrtno naseljevanje iz neslovenskih republik, ki že ogroža nekatera slovenska mesta, da bodo izgubila svoj slovenski značaj. — Pod vodilom Ostanimo zvesti našim koreninam je Slomškov dom priredil 18. avgusta Mladinski dan. — Naš dom v San Justu je imel svoj Mladinski dan 8. septembra. Začeli so z mašo v stolnici, sledila so tekmovanja; popoldne je bil kulturni program. Vodilo dneva je bilo: Združeni v bodoči rod. — Nekaj stotin beneških Slovencev iz Nadiških dolin živi v Argentini. Imajo pet svojih društev. Pred nedavnim so jih obiskali Nadiški puobi, pevski zbor iz Podbonesca (Pulfero) v Nadiški dolini. — Bariloče so letošnjo zimo bile skoraj brez snega. To je povzročilo, da so ostali hoteli prazni. Predvidena tekma v smuku za svetovni pokal je bila prenesena v Las Lenas (Mendoza). Hotelirji so povabili smučarsko elito na tekme v veleslalomu in slalomu. Tekme so bile 22. in 23. avgusta pod vrhom Catedral. Južnoameriški pokal je dobil Jeseničan Robert Žan (prvi v veleslalomu in drugi v slalomu), drugi je bil Jože Kuralt (prvi v slalomu), tretji pa Jeseničan Sašo Robič, četrti pa Japonec. — Gledališki odsek Slovenske kulturne akcije je predvajal v dvorani Slovenske hi-

ocvirki

VSE PIŠE V ZAKONU

Ko je predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Marjan Orožen, pred dnevi govoril na Mrzlici, je del svojega govora namenil tudi štrajkom, ki jih je letos, kot je znano, mnogo več, kot jih je bilo v preteklih letih.

Med drugim je dejal, da je ena izmed nevarnosti, ki lahko resno ogrozijo notranjo enotnost in še bolj povečajo našo nestabilnost, ravnanje sicer manjšega, toda ne nepomembnega dela delavcev v združenem delu, ki mislijo, da je pri nas možnost spreminjati razmere ali odpravljati krivice z grožnjami, pritiski in prekinitvami dela.

V zadnjih treh desetletjih je bilo v

še v Buenos Airesu dramo, ki jo je napisal dr. Marko Kremžar Živi in mrtvi bratje. Režiral je g. Stanko Jerebič. — Igralci s Pristave so za 18. pristavski dan naštudirali množično igro slovaškega dramatika Stodole Kralj Svetopolk v režiji Miha Gaserja. Prireditev je bila 28. in 29. septembra.

ZDA

V Clevelandu je umrla ga. Julka Ferkulj, rojena Kostanjevec. Nekdanji taboriščniki v Avstriji so jo poznali kot tajnico slovenskega socialnega urada in narodnega delegata papeške misije za begunce iz Jugoslavije, msgr. dr. Jožeta Jagodica. — Slovenian Country House, restavracija, ki jo vodi Frank Strle v Clevelandu, je 18. sept. praznovala srebrni jubilej. Za jubilej je prišel prepevat kvintet bratov Avsenik. — Pred nedavnim je Družba za slovenske študije v New Yorku izdala zbornik predavanj, ki so bila v Chicagu ob 400-letnici Dalmatinove Biblije in Bohoričeve slovnice. Sodelovali so profesorji slavističnih oddelkov iz ZDA,

Jugoslaviji okrog 15.000 sporov, ki so jih delavci skušali reševati s stavko, protestno prekinitvijo dela ali na izsiljenem sestanku. Tudi po sprejemu zakona o združenem delu, ki je uzakonil postopke za reševanje sporov, se njihovo število ni zmanjševalo. Ravno nasprotno, narašča iz leta v leto.

DELO, Ljubljana, 19. sept. 85.

SLOVENŠČINA V JUGOSLAVIJI

Gotovo ni nobenega razloga za to, da pooblastila podjetij za nastope slovenskih zastopnikov zunaj Slovenije ne bi mogla biti v slovenščini.

Že večkrat smo povedali, da je slovenščina po zakonu s srbohrvaščino enakopravna, v praksi pa je srbohrvaščina dejansko na več področjih v prednosti. Načela o enakopravnosti jezikov niso znali izpeljati niti naši zvezni delegati pri svojem delovanju v zveznih ustanovah, s čimer so ustvarili jezikovni vedenjski vzorec tudi za podjetja.

Rešitev za te težave vidimo samo v tem, da tudi srbohrvaško govoreči v takih ustanovah dosežejo pasivno obvladanje slovenščine in makedonščine.

Kanade in Slovenije. Opozorili so tudi na nevarnost, ki sedaj grozi slovenščini. — Na Slovenski pristavi pri Clevelandu je Belokranjski klub priredil 25. avgusta svoj poletni piknik. Ob 12. uri je bila najprej maša, nato kosilo in zabava. Čisti dobiček so namenili za obnovo cerkve v Semiču. — Zveza ularnih društev je organizirala 10. avgusta romanje v Lemont. — Slovenski folklorni inštitut je priredil v kulturnem vrtu v Leroy (Ohio) 10. in 11. avgusta Kmečko ohcet in folklorni festival. Nastopajoči so pokazali slovenske običaje iz vseh slovenskih predelov. Težo prireditve je nosila predsednica inštituta ga. Eda Vovk-Pušl. — V San Antoniu v Texasu je 12. avgusta umrl frančiškan p. Inocenc Ferjan. Rojen je bil 12. decembra 1926 v Polzeli pri Celju. 1942 je stopil k frančiškonom. 1950 ga je v Lemontu posvetil v duhovnika škof dr. Rožman. Postal je vojaški kurat in dosegel čin majorja. Od leta 1975 do 1980 je bil pa izseljenjski duhovnik v Adelaidi v Avstraliji. Rak ga je spravil v prezgodnji grob.

To doseči bi bilo veliko lažje, kakor se na splošno misli; v glavnem manjka le dobre volje.

Hlapčevstvu smo se od Cankarja sem nekoliko že odmaknili, vendar še zdaleč ne toliko, da bi glede tega lahko hodili po svetu čisto vzravnani.

JEZIKOVNO RAZSODIŠČE, Ljubljana
DELO, Ljubljana, 24. sept. 85.

„MLADINA“ ZAPLENJENA

V letošnji 31. številki tednika „Mladina“, ki izhaja v Ljubljani, je bil med drugim objavljen tudi obširen razgovor Bojane Leskovar z odvetnikom Vladimirom Šeksom, ki je branil letos spomladi obtožence na političnem procesu zoper „šesterico“ v Beogradu. Razgovor ima naslov: „Videti sem bil kot strašilo“.

Ljubljansko temeljno sodišče je na zahtevo oblasti (beri: partije) 27. septembra na predlog temeljnega javnega tožilstva prepovedalo razširjanje te številke, češ da so v omenjenem članku lažne vesti, „ki bi utegnile vznemiriti javnost“.

Te vesti, ki naj bi bile za javnost vznemirjajoče, ker so pač resnične, so ocene beograjskega procesa in razmer v jugoslovanskem pravosodju ter kazensko poboljševalnih domovih.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 3. okt. 85.

ČERI SAMOTNE VERE

Pred kratkim je naš duhovnik pribil, da so večkrat starši največji sovražniki svojih otrok. Med razlogi za svojo trditev je navedel tudi „indiferentnost“ mnogih staršev srednješolcev, ki jim ni mar, ali se najstnik pridruži veroučni mladinski skupini ali ne. Skliceval se je na Kocbekovo trditev: „Kako nevarna je samotna vera in kako varna je občestvena vera.“

DRUŽINSKA PRILOGA, Ljubljana, sept.-okt. 85.

NAŠA „ŠOLSKA ZNANOST“

Naša „šolska znanost“ pa eksistencialnih vprašanj (= vprašanj o bivanju) kot vprašanj ne pozna in ne prizna... Tako je iz naših šol vržena vsa eksistencialna problematika, oziroma ji sploh ni bilo dopuščeno vanje: vprašanje smisla življenja, vprašanje smrti, svetosti sveta, dostojanstva člo-

veka kot smrtnika, vprašanje ljubezni, pietete do mrtvih itn. Vsa ta vprašanja so iz naših šol odstranjena, da ne rečem, izvržena kot nam tuja, kot „njihova“, religiozna! To da so zgolj vprašanja religije in Cerkve! Kakor da ta vprašanja ne bi bila prav vprašanja človeka kot človeka...

Najbrž tudi od tod dobiva Cerkev vse večji vpliv med mladimi, zakaj izganjanje VSEH eksistencialnih vprašanj, češ da so že vsa „rešena s pomočjo znanosti“, naganja tiste ljudi, ki iz svoje osebne biti čutijo, da to ne drži, prek oboda takšnega „izobraževanja“ v tisto „naročje“, v katerem se o takih vprašanjih sploh kaj sliši: v Cerkev. V Cerkvi vendarle je nekaj govora o ljubezni, o sočloveku, o smrti, o usmiljenju, o pieteti do

mrtvih, o upanju kot človekovemu bistvenemu odnosu do sveta itd.

PROBLEMI, Ljubljana 85/VI.

DRUŽBENA OBČILA

Kristjani smo kot Cerkev in kot del družbe tudi v naši družbeni ureditvi, v kateri je Cerkvi onemogočen dostop do nekaterih sredstev družbenega obveščanja, dolžni dejavno sodelovati pri oblikovanju družbenega obveščanja. Kot drugi moramo tudi verni ljudje prispevati svoj delež, da bodo sredstva obveščanja čim bolj v službi vsestranskega napredka... prav tako kot drugi pa moramo tudi jasno in javno protestirati, kadar bi le-ta bila v službi poneumljanja in moralnega propadanja ljudi.

DRUŽINA, Ljubljana, 22. sept. 85.

Iz dnevnika zdomske socialne delavke

Ko bi poznali vse tisto, kar je onstran dometa nemške marke, bi drugače sprejemali te naše zdomce, izseljence, ki se v počitniških mesecih vračajo v domovino na kratak oddih, med svoje domače, na morje, v hribe.

Poznati bi morali vso tisto revščino, s katero so se morali mnogi otepavati vsaj na začetku, poznati bi jih morali po tisti nenehno navzoči žgoči nezadovoljnosti, skriti na dnu srca, tisti nemi nesreči, ki jo do potankosti poznajo le oni sami. Rodni grudi so se odtujili, v novi zemlji pa se bodo družbeno in kul-

turno mogli ukoreniniti le njihovi daljni potomci.

Poznati bi morali njihov nemir do motožja, ki jih nikdar popolnoma ne zapusti, videti bi jih morali na delovnem mestu, sredi napornega dela z največjo mero storilnosti.

Poznati bi morali njihov strah, da bodo morda že jutri na cesti, kajti število nezaposlenih se v tej obljubljeni deželi iz leta v leto povečuje. Kruta je ta resnica in je ne more odtehtati nobena uspešnost pri delu, nobeno povečanje bančnih vlog, zavarovalnin in investicij.

Ko bi mogli resnično pogledati vse to, kar je izza dometa nemške marke, izza limuzine z nemško registrsko tablico, bi jih sprejemali bolj prijazno, bolj prijateljsko, bolj domače.

Obiskati je treba našega človeka, ki je zbolel doma, leži morda v bolnišnici: za tega je treba urediti kakšen dokument, stopiti do ustreznega urada, izposlovati to in ono — posredovati sto stvari, na videz drobnih in nepomembnih, zahtevajo pa veliko potov, vzamejo veliko časa.

Najbolj bolečih stvari, s katerimi se srečujem, pa kar ni mogoče opisati. To so razne družinske težave, ki jih poskušam razreševati; navadno so že globoko zakoreninjene v družini, v posameznih zakoncih, da je delo naporno.

Otroci odraščajo in začno misliti s svojo glavo, hoditi svoja pota. Zgledujejo se po svojih nemških vrstnikih: „Oni so svobodnejši, bolj sproščeni, nas pa hočejo zajeti starši v svoje toge navade, v svoj način mišljenja in obnašanja.“

Starši so nemočni, ne vedo, kaj početi, hudo jim je, ker se jim lastni otroci odtujujejo, jih potiskajo na rob, se ne zmenijo, kaj porečejo; začutijo, da so le še banka za njihove

potrebe. „In vendar smo jim vse nudili, zanje smo trpeli, zanje delali, zanje pustili domovino, da bi jim bilo lepše, kot je bilo nam, sedaj pa samo nehvaležnost žanjemo, nobena beseda ne zaleže, tudi v cerkev nočejo, otrsajo se naših verskih in družinskih navad, izročil.“

Starši si ne znajo pomagati. Prišli so iz Slovenije, navadno iz kmečkega okolja, otroke vzgajajo na način, kakor so tudi nje vzgajali starši... Prehajajo v pretirano strogost, ta pa se maščuje njim samim.

Kako pomagati tem staršem, kako jih kljub vsemu povezati z otroki, da bi imeli z njimi več razumevanja in drugi več spoštovanja.

Tudi prevelika zaposlenost obeh staršev ne rodi dobrih sadov. Zgodi se, da si mož in žena ves teden podajata le kljuko na vratih: eden pride iz službe, drugi odhaja. Otroke srečaš na ulici, ki imajo okrog vratu obešen ključ od hišnih vrat. Večno so sami, komaj kaj je skupnega življenja. Počasi se mož in žena odtujujeta drug od drugega, sta le še sostanovavca. Pridejo še druge stvari vmes: alkohol, nezvestoba...

Nesreča je tu. Vse to čutijo otroci, občuti tovarna in šola... Sporočilo socialni delavki. Pogledati je treba na dom, če je še mogoče kaj rešiti.

Prišli so mladi, polni moči in volje. Iz leta v leto so si dopovedovali: Še malo, pa gremo za vselej domov, dovolj bo tujine. Pa se niso vrnili.

Vedno več je zdaj naših ljudi, ki so se že upokojili — in ostali so v Nemčiji. Leta tujine pa so jim pustila vidne posledice: depresivnost, živčnost, osamljenost. Po dolgih letih, desetletjih naporega dela so iztrošeni, izčrpani — in porinjeni na rob družine in družbe. Najhuje pa je to, ko je v njih nenehno navzoč občutek, da niso nikjer doma.

Komaj je beseda, ki more v ta osební doživljajski prostor prinesiti vsaj malce tolažbe, nekaj več miru v to življenjsko usodo, do konca zvrtničeno.

Kaj vse sem doživela v začetku svojega dela v Nemčiji v tistih barakah, kjer so stanovali naši delavci!

Tako skromno so živeli, kupovali so si najbolj poceni hrano, samo da bi čim več prihranili za dom. Videla sem jih, kako so si kupovali svinjske repke in parklje, pa so to imeli za boljšo hrano.

Ko sem motrila tisto revščino, pa tisto ljubezen do doma tistih dobrih naših ljudi, me je stisnilo pri srcu, da bi najrajši na glas zajokala.

V ljubezni do doma so v ozadje, v osebno dno potiskali domotožje in živeli v upanju, da bo prišel čas vrnitve...

Mnogi se niso nikdar vrnili. Zdaj vedo, da ni več poti nazaj. Kakor izgubljeni se počutijo, izčrpani in ostareli. Za domov niso, za tu ne. Iz bede v bedo.

Storim, kar morem storiti. Ljudje potrebujejo, da se jim nekdo približa, da si vzame čas zanje... Le tam začutim hvaležnost.

Mnogokrat pa se mi zdi, da je vse moje delo mahanje po zraku. Kdor gradi hišo ali dela v tovarni, vsaj vidi, otipa, da nekaj nastaja, moje delo pa je tako neopazno, drobno, neznatno.

Toda to delam z velikim veseljem. To me rešuje in zdi se mi: če sem vsaj enega človeka osrečila, nisem zaman živel.

(To je povedala za ljubljansko Družino ga. D. Oblak iz Stuttgarta.)

Kaj bi odgovorila večina Slovencev v matični domovini, ko bi jih prek svobodnega glasovanja vprašali, kakšno družbeno ureditev si želijo in katere ljudi za svoje zastopnike?

To bi bilo možno čisto točno ugotoviti. S svobodnim glasovanjem.

Slovenija — res moja dežela?

Zgodilo se je torej, da je bila po skoraj 40 letih spet maša na blejskem otoku, kjer kraljuje v cerkvi Marija. Bilo je torej spet velikošmarno žegnanje, ki ga imajo v spominu starejši, in bilo, kakor je zapisala ena od novinark, praznično tisti dan na Bledu in v njegovi okolici.

Spretni in strokovno dobro podkovani propagandisti so nam, na priporočilo turističnih delavcev, ponudili v premislek geslo SLOVENIJA — MOJA DEŽELA. Z njim, in z vsemi akcijami, ki so s tem v zvezi, naj bi se Slovenci ovedeli svoje dežele, raja pod Triglavom, kakor je dejal pesnik, svoje kulturne, naravne in gospodarske ter še katere dediščine. Vse to naj bi se odvijalo pod sončno zelenim lipovim listom, simbolom slovenstva.

DRUŽINA je v letošnji novomašni številki že prinesla ta simbol; lipove liste je bilo mogoče videti tudi na plakatu na cerkvenih vratih v turističnem kraju, ki je vabil krščanske turiste v tudi krščansko Slovenijo; kdorkoli je že naročil ta tisk, škoda je, da ni plakat odsev zamisli celostne turistične propagande, ki naj bi se jo šli Slovenci.

Nedvomno je tudi slovenska Cerkev poklicana, čeprav morda doslej še ni bila povabljena, da pomaga sooblikovati globljo misel o nas in naši deželi. Kajti podjetje, ki je začeto in za katero bi kdo mislil, da je zgolj turistično propagandnega in informativnega značaja, je z geslom SLOVENIJA — MOJA DEŽELA začetek ovedanja o nas samih, kar imamo in kakršni smo; kar lahko torej pokažemo in ponudimo tujemu gostu in kakor se mu lahko damo s svojo človeško širino, slovensko zavestjo, pa tudi krščanskim izročilom.

Prav tu bi morala naša Cerkev ponuditi roko turističnim prizadevanjem. Moja dežela je res vse to, od dobrega do slabega, kar ponujajo lepaki, televizijski kratki filmi, časopisni oglasi in radijska sporočila, toda moja dežela je tudi dežela z globokimi krščanskimi koreninami sredi Evrope. Saj ne da bi morala naglas vpiti, kako krščanska dežela je, Bog ne daj, toda pod sonč-

nim lipovim listom bi bilo potrebno vedoželjnemu tujcu, ki naj bi vedno bolj postajal naš prijatelj (ampak ne le zato, ker nam bo pustil devize in bo drugo leto prišel z debelejšim mošnjičkom in še s svojim prijateljem, ki bo prav tako darežljivo pušchal pri nas tuje denarje), pokazati, koliko krščanskih dragotin, ki so naša skupna last in tudi skupna usoda, pa naj bomo verni ali neverni, je skritih na koščku zemlje, ki ima sicer v nebo segajoče gore, temno zelene doline in skrivnostno tihe ravnine, pa boleče lep kras in sinje morje.

Kaj ne bi bilo prav, da bi pod tem listom obudili prenekateri običaj in resno vzeli katero od zapovedi (pa pustimo ob strani razne ohceti, pri katerih so krščanske prvine shlapale), ki je povezan s cerkvenimi prazniki, pri čemer je vrhunec sezone, se pravi poletje, prav tako darežljivo.

Le kako mora strmeti danes krščanski tujec (pa tudi če ni posebno krščanski, ve za marsikateri krščanski praznik), ki videva naše kmete, kako za veliki šmaren hitijo preoblikovati zemljo, namesto da bi si našli čas in se ji zahvalili za vse, kar jim je to leto že dala ali pa jim bo v svoji dobrotljivosti še naklonila do jeseni.

Moja dežela je tudi dežela romanj (červano po vsakem romanju ostanejo tudi smeti), prošenj, procesij in zahvale. Vsaj bila je, in slabo bomo predstavili to deželo in ljudi v njej, če bomo te stvari zamolčali. In če teh stvari ne znamo negovati sami, smo tej deželi naredili prav slabo uslugo, ker si kopljemo lastni grob, ko nimamo časa za premislek o sebi, za ovedanje svoje poti.

Moja dežela je tudi dežela zvonov, pesmi zvonov, ki je stoletja nosila prek hribov in dolin veselje in žalost ljudi.

In je moja dežela tudi dežela pasijonov, prvih gledaliških predstav na naših tleh, ki so ljudem z živo sliko približali Kristusovo trpljenje, da so laže razumeli tudi svojo lastno revščino in prenašali bolečino.

In je to dežela sto in sto cerkva in cerkvic, z umetninami preproste roke

vzemite si 5 minut
za premislek!

prisijalo bo sonce
tudi pred naš prag

in mojstrskega čopiča okrašenih, od katerih premnoge torej komaj še živijo, pa bi imele marsikaj povedati, in bi bile najbolj vesele, če bi se vsaj kdaj v letu na trate okrog njih vrnilo življenje, z dihom starosvetnega obarvano, pa s sodobno mislijo oplojeno.

Moja dežela je dežela praznovanja, krščanskega ali poganskega, in to je v nas. Zato bi bilo prav, ko bi praznovanja zarisovali z manj ostrimi ideološkimi naboji, z več strpnosti in z upoštevanjem ter zajemanjem vsega tistega, kar nas je stoletja tudi pomagalo ohranjati. Saj nas ni ohranjalo zgolj vztrajanje na zemlji samo po sebi, temveč so nas ohranjale tudi vse drobne radosti, ki so jih prinesli prazniki, običaji, slika na cerkveni steni ali podoba Kristusove martre na ulici.

Vse to smo tudi bili, zaradi velikega strahu, da bi bili že jutri lahko lačni, pa smo z zemljo ravnali kot verniki: nismo ji rekali, naša si, moja si, rodi in dajaj, prosili smo jo za blagoslov rasti, in poljubljali smo kamenje na božjih poteh, ker sta se nas usmilila Nebo in Zemlja.

Če bomo nekaj od teh prvih tudi dali v svojo misel, da je Slovenija moja dežela, moja, ker ni moja last, ampak dar, ki se ga smem veseliti, ga uživati in obogatene ga izročati prihodnjim rodovom, bomo kristjani izpolnili svoje poslanstvo.

Dolžnost naše Cerkve je, da v moji deželi pod lipov list pride tudi njen glas in njena ponudba: včerajšnja, sedanja in prihodnja.

Nace Polajnar v DRUŽINSKI PRILOGI

Slovenija — moja dežela

Kot rezka bolečina se mi odpre svet pesnika Kuntnerja. Zastrahuječe odzvanjajo njegove pesmi na temo domovine. Kot labodji spev zemlji, ki je nihče več ne ljubi, ki ji nihče več ne zna prisluhniti.

Nekdo jo je prodal državi, drugi se je poslovil od nje in se od žalosti obesil, tretji je šel v mesto ali tujino... V nič gre, kmetova lepa zemlja, bogata, otroci so se raztepli po svetu.

V pesmi TVOJ SIN je podoba odčaranega sveta v mestu in v tujini. Sin je šel v mesto, kot vsi drugi. Kaj bi si mazal roke s to „preklete zemljo“, in oral, vlačil hlode, vozil gnoj v hrib. V mestu hodi in kot gospod, vzravnal, družno z drugimi obiskuje razstave po galerijah, opere, koncerte, gre v kino, pije v baru vse do svita, potem pa „gre proti domu / v zgodnjem jutru / v lepem jutru / ko svinja pijan“. Z velikimi gospodi živi v mestu, povezan s trgovci in njihovimi goljufijami, z gospodo in njenimi požitijami, damami in njihovimi svinjarijami, z ljudmi, pijanimi od drog in šnopsa. Vse je tam videl — samo ni videl „vere v ljudeh“.

Usodno se zapisuje v Kuntnerjevi pesmi „boljši svet“, o katerem smo

sanjali, zašli pa smo v slepo ulico — in zdaj ne vemo, ne kod ne kam.

V pesmi TO JE TOREJ izraža silno bolečino in samoto: sam si svoj gospodar, hišo imaš, ki ni dom, vse imaš in ničesar nimaš, „ko vse bolj udobno živiš / in vsak vse bolj zase živi / in drug mimo drugega...“

Vsak zase živimo, za svoje koristi, za svoj položaj — pišejo sodobni pesniki in pisatelji. Rodovitno prst nemarno in neodgovorno prelivamo z betonom. Polja so vedno bolj pozidana, na njih so skladišča, tovarne, hiše ali pa široke asfaltne poti.

Ali bodo zanamci še čutili z bolečino, kako je vzdolž gorenjske transverzale in po njej vselej plapolalo morje žitnih klasov in senčnih dreves?

Brezobzirno uničujemo plodno zemljo in gozdove — po svojem kratkovidnem, tehnokratskem umovanju. Brez slehernega sramu in brez slehernega občutka odgovornosti izkoriščamo bogastvo, ki so nam ga zapustili in ga izročili v

varstvo in v upravljanje naši delavni in marljivi predniki.

Životarimo v tehnokratski in birokratski porabniški civilizaciji.

Kako temen je lirski prostor v pesmih Ervina Fritza, ki hoče biti v svoji zadnji pesniški zbirki SEDANJE STANJE kronist sedanje slovenske ure. Ko biva v deželi, v kateri po rekah in potokih strupena smrt straši in mori, med ljubimi Slovenci, ki jih je ugrizla pridobitniška kuga, med katerimi so glasni le lažni ideološki preroki znanivci strahu in ničevosti, brezcilnost dolgočasenih ljudi. Ko mu je usojeno bivati v deželi, kjer je glasen le piker smeh pijancev, grešnic, blodnic, lahkoživk in spogledljivk. Ko mu je bivati v deželi, kjer ni več vere v bratstvo, temveč le „strah in obup“, kjer samo „še tulimo v luno kakor psi“.

Ali naj se sprijaznimo s to uso- do? V imenu česa vendar? V imenu katere ideologije, tradicije in skušnje?

Jože Zadravec

„Kar tri otroke imaš?“

Petnajsta obletnica mature v ljubljanski gostilni. Zbralo se nas je nad tri četrtine maturantov ene od nekdanjih uglednih ljubljanskih gimnazij. Med sproščenim klepetom je nanesel pogovor tudi na število otrok posameznih udeležencev prijetnega srečanja po toliko letih.

Moji nekdanji sovrstniki iz gimnazijskih klopi so nekako z začudenjem, po drugi strani pa tudi s prikritim posmehom ugotovili, da imam jaz in še neka sošolka, sedaj profesorica, po tri otroke.

Začela so deževati zvedava vprašanja: „Kar tri otroke imata? Koliko jih pa mislita imeti? Jih bosta imela toliko, kolikor vama jih bo Bog dal?“ Slišati je bilo tudi pripombo: „Vidva sta rekorderja našega razreda po številu otrok!“

Ta vprašanja in pripomba so me zares razžalostili, samo tega nisem hotel pokazati pred hrupnimi sošolci, ki so si ob dobri postrežbi in domačem vinu že precej razvezali jezike.

Tiho nisem mogel biti, za temeljitšo razlago pa nista bila primerna ne čas ne prostor. Zato sem jim mlo za drago vrnil nekaj pripomb, da je vsakdo lahko čutil, kako me moji trije malčki razveseljujejo, kako srečna sva z ženo, da jih imava, in koliko nama pomenijo. Tudi kolegica se je dobro držala in mi pomagala.

Kasneje sem prisedel k temu ali onemu sošolcu, sošolki. Običajna vprašanja: „Kako se počutiš, kakšno delo opravljaš, koliko zaslužiš?“ in podobno. Tudi o otrocih.

Pa mi je psihologinja, ki ima le enega otroka, pripovedovala, koliko dela ima z njim, kakšne težave ji povzroča.

Druga sošolka podobno.

Ena izmed sošolk, danes direktorica, je prej poskrbela za razkošen dom, kot se je odločila za otroke. „Saj jih res še ni mogoče imeti,“ mi je pred leti zatrjevala.

Spet druga sošolka, tudi z ugledno službo in enim otrokom, me je zvedavo vpraševala, kako sva se mogla z ženo odločiti za toliko otrok. Pojasnil sem ji in jo tudi nekoliko podražil: „Vse imata z možem, kar se vama zahoče, pa le enega otroka, ki se v hiši dolgočasi. Kako lepo bi se lahko vzdajal ob bratcu ali sestrici in ne bi rastel v domišljavega ukazovalnega sinčka edinčka.“

Žalosten sem bil, ker je toliko mojih nekdanjih prijateljev in prijateljic kljub visoki izobrazbi nasledlo modnim nenapisanim pravilom in

mišljenju gledé otrok, medtem ko se marsikateri visoko izobraženi starši danes odločajo za tri ali celo štiri otroke.

Zato nič čudnega, če Slovenci izumiramo, saj smo si sami tega krivi. Pater Žužek nam je nekoč pri zakonskem tečaju dejal, da bi moral imeti vsak slovenski par vsaj štiri otroke, če hočemo ohraniti slovenski rod. Poprečje pa se danes vrti okrog enega otroka na družino.

Potem se pa jezimo, kako umira slovenščina, slovenska kultura, mišljenje! Sami si koplremo grob!

Lojze

šola življenja

čevljar martin

Nekoč je živel čevljar, ki mu je bilo ime Martin; stanoval je v kleti. Skozi majhno kletno okno je lahko opazoval ljudi, ki so hodili po cesti mimo. Videl je sicer le njihove noge, toda vsakega je prepoznal po njegovih čevljih. Skoraj vse te čevlje je že nekajkrat zakrpali in popravil.

Čisto sam je živel v kleti, ki mu je bila stanovanje in delavnica. Njegova žena in vsi njegovi otroci so pomrli.

„Zakaj mi je Bog to storil?“ je po tožil nekega dne staremu kmetu. „Nič več me ne veseli živeti.“

„Bog ti je pač tako namenil,“ je odgovoril kmet. „Če boš živel zanj, ne boš več žalosten.“

„Kako pa naj živim za Boga?“ je vprašal Martin.

„Beri sveto pismo, pa boš zvedel.“

Od tega dne je Martin vsak večer bral sveto pismo. Čez dan je pridno delal; na čevlje je pribijal nove podplate in krpal luknje. Brž ko se je stemnilo, pa je prižgal svetilko in čevlje zamenjal s svetlim pismom. Po večkratnem prebiranju svetega pisma, mu je postalo lažje pri srcu. Nekega večera je bil tako utrujen, da je med branjem zaspal.

Naslednje jutro je vedno znova pogledoval skozi okno.

Kmalu je zagledal dvoje klobučevinastih škornjev, in že je vedel, da je Štefan, stari vojak, ki zunaj odmetava sneg.

Martin je vneto zabijal žeblje v podplate. Ker pa mu ni dalo miru, je znova pogledal skozi okno. Videl je, kako je stari vojak utrujen in kako se napreza pri odmetavanju snega.

„Pridi noter, Štefan, in se pogrej v moji kleti!“

Star mož je stresel sneg s škornjev in prišel v klet.

„Sedi k meni,“ je dejal Martin, „in izpij kozarec čaja. To ti bo dobro délo.“

Ko je starec izpil vroč čaj in odšel, je Martin nadaljeval z delom.

Čez nekaj časa je šla po cesti mlada žena z otrokom v naročju. Zmrzovala je v pretanki, ubožni obleki in je zama poskušala zaščititi otroka pred mrzlim vetrom.

„Pridi noter!“ ji je zaklical Martin. „Sedi k peči, da se ogreješ!“

Odrezal je kos kruha, vzel juho s štedilnika in jo nalil na krožnik. Medtem ko je žena jedla, je vzel Martin otroka v naročje in se igral z njim. Preden je žena odšla, je šel po svoj stari jopič.

„Na! Vzemí ga! Nimam ničesar boljšega, toda vsaj otroka lahko zaviješ vanj.“

Ne dolgo za tem je slišal Martin glasno vpitje pred svojim oknom. Neka branjevka je tepla majhnega dečka, ki ji je ukradel jabolko iz košare.

„Le počakaj, tat!“ je jezno vpila. „Na policijo te bom peljala!“

Martin je stekel na cesto. „Pusti ga, naj gre!“ je dejal ženski. „Tega gotovo ne bo več storil. Jabolko ti bom že jaz plačal!“

Dal je ženski nekaj drobiža, potem je vzel jabolko in ga podaril dečku.

„Toda moraš se opravičiti,“ je dejal.

Deček se je začel jokati.

„Je že dobro!“ je dejala ženska.

Ko je odšla, je stekel deček za njo in ji pomagal nositi težko košaro.

Martin se je vrnil v klet in sedel k delu.

Ko se je stemnilo, je prižgal svetilko in odprl sveto pismo.

V siju svetilke je videl starega Štefana. Tu je bila žena z otrokom, deček z jabolkom in branjevka. Vsi so se nasmejnili Martinu in izginili.

Martin je bil srečen. Vzel je sveto pismo in bral na strani, ki se mu je odprla: „Lačen sem bil in ste mi dali jesti... Kar ste storili kateremu izmed teh najmanjših bratov, ste meni storili.“

Lev N. Tolstoj

oglasi

• Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. 0 89 / 32 68 13.

• RAČUNALNIKI: Commodore 64 DM 598,—; Sinclair 48K DM 420,—. Veli-

ka izbira RADIOAPARATOV in AUTORADIEV. Razni stroji in orodje. Zahtevajte prospekt. — Jode Billigmarkt, Marsstraße 15, D-8000 München 2.

• PREVAJALSKA PISARNA mag. Dolinar, Auergasse 2, 9020 Celovec, tel.: 0 42 22 / 33 3 64, prevaja v vse jezike, sodno overi prevode iz nemščine v slovenščino ter iz slovenščine v nemščino.

• V Vrzdencu, 15 km iz Ljubljane, PRODAM takoj vseljivo hišo v dvojčku. Je na lepem kraju ob asfaltni cesti. — Informacije dobite po tel. YU 061-749-036.

• PRODAM vinograd (ca. 500 trsov), sadovnjak, vinsko klet, lepo stanovanje in garažo, 12 km od Celja. Hiša je stara 10 let. Status kmeta. — Informa-

cije: L. Tellis, 63330 Mozirje 385, Jugoslavija.

• V Dramljah pri Celju PRODAM hišo, gospodarsko poslopje, klet, vinograd, njivo, travnik in gozd — vsega skupaj 1,6 ha. — Informacije daje: Anton Komplet, Arclin 26/b, 63211 Škofja vas pri Celju.

• Ob vznožju Jelovice, 14 km od Kranja, PRODAM kmetijo. 7 ha obdelovalne zemlje — strojna obdelava —, primerno za živinorejo. Gozd po želji. — Jože Soklic, Češnjica 22, YU 64244 Podnart.

• Stanovanje v obnovljeni kmečki hiši v Bohinju, Stara Fužina, po zelo ugodni ceni NAPRODAJ. — Ponudbe pošljite na naslov Slovenske katoliške misije v Oberhausnu, tel. 02 08 / 64 09 76.

Pred kratkim je izšel prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, 1. del.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu:

Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVEDE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

pošten smeh je vreden več kot dva joka

(slovenski pregovor)

Jeceljavec je brezhibno povedal stavek: „Z Jež'ce čez cesto v Stož'ce.“

„No, ti si pa svoje govorjenje odlično popravil,“ ga je pohvalil prijatelj.

„Ž-že. A t-ta s-stavek p-pride le m-malo-k-kdaj v p-poštev.“

o

„Videl sem razstavo, kjer razstavljaš tudi ti,“ je rekel prijatelj prijatelju-slikarju. „Tvoje slike so bile edine, ki sem si jih ogledal.“

„Hvala za poklon!“

„Pred drugimi je stalo preveč lju-di.“

o

„Prišel sem se vam zahvalit, gospod doktor. Sprejmite tole steklenico!“

„Saj se niti ne spomnim, da bi vas bil kdaj zdravil.“

„Zdravili ste mojega strica. Jaz sem njegov dedič.“

o

Žena možu: „Med spanjem govoriš.“

„Med tvojim govorjenjem pa spim.“

o

„Ko bom šel v pokoj, bom dva tedna nepremično ležal v gugalnici.“

„In potem?“

„Potem bom morebiti gugalnico malo zagugal.“

o

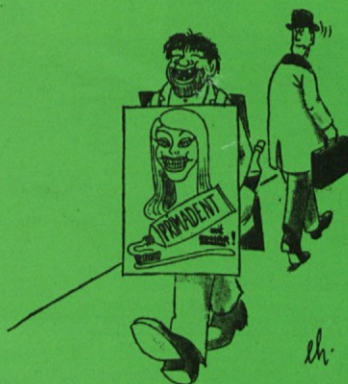
Špela svojemu fantu: „Marko, kako čudovito je biti skrivno zaljubljen! Vse moje prijateljice mi to zavidajo.“

o

K njegovi ženi je prišla na obisk sosed. Med njunim živahnim klepetom on molči. Ko on odide iz sobe, vpraša sosedka njegovo ženo: „Ali je tvoj mož vedno tako neslišen?“

„O, ne! Morala bi ga slišati jesti!“

o

Žena možu: „Ali hočeš s tem, da vedno nosiš na prsih odlikovanje, ker si nekoga rešil iz vode, pokazati, da si imel vsaj en dan pogum?“

„Saj tudi poročni prstan nosim vsak dan.“

o

„Moj mož ima pa res srečo! Včeraj se je dal zavarovati proti nesreči, danes ga je pa že avto pozvil.“

o

V škotski kuharski knjigi se začne recept za pečenje omlet takole: „Sposodite si dve jajci . . .“

o

Žena možu: „Le kje je tvoja nekdanja nežnost? Kako pogosto si včasih jemal moje roke v svoje!“

„To je bilo v letih, ko si še igrala klavir.“

o

„Žena me vedno uboga na prvo besedo. Sinoči npr. sem ji rekel, naj mi prinese vročo vodo, pa je to takoj in brez ugovora storila.“

„Je pa res čudovita!“

„Seveda, saj ve, da le nerad pomivam posodo v mrzli vodi.“

o

Potoži prijatelj prijatelju: „Moja žena ravna z menoj kakor fotograf: ne smem se ganiti in vedno se moram držati na smeh.“

o

Fant dekletu: „Zobe imaš pa kot bisere.“

„Tako lepi se ti zdijo?“

„Ne, tako redki.“

o

Nogometni društvi dveh sosednjih krajev sta igrali tekmo. Krčmarja obeh krajev sta obljubila vsak svojemu moštvu sod piva za vsak gol.

Ob polčasu je bil rezultat 13 proti 12.

o

V Münchenski pivnici opazujeta dva Bavarca Berlinčana, ki skuša posoliti redkev, pa potem, ko opazi, da je solnica zamašena, luknje pri njej z zobotrebceom očisti in redkev osoli.

Eden od Bavarcev: „Berlinčanov jaz sicer ne prenesem, a tehnično so pred nami.“

o

Žena se je prišla k odvetniku pritožiti čez svojega moža.

„Zakaj se pa ne ločite od njega?“ jo je vprašal.

„O, tisto pa ne! Potem ko sem ga dvajset let prenašala, ga sedaj res ne mislim osrečiti.“

KAJ LJUDJE DOMÁ GOVORIJO?

Nikar ne sodite preostro sinovom, saj ste vendar poznali njihove očete!“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pučelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikanek, Thottsgatan 9 B, 21148 Malmö. (Tel. 040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).